

నవతెలంగాణ

నెట్‌పత్రి
30 మే 2021

మదర్ ఇండియా
నల్గొండ జిల్లా

పర్యావరణాన్కి లడ్జ్‌స్ట్ర్యూ!

లేదంటే జీవావరణ వినాశనమే

భావుకత ఉన్న కవి ఏ వస్తువును మాసినా కవిత చేపేస్తుంటాడు. అలాగే ఓ ఫాటో ర్రాఫర్లు
కూడా ప్రకృతిలో కనిపించే వాటిని అందంగా తన కెమెరాలో బంధించే ప్రయత్నం
చేస్తుంటారు. అలా ప్రకృతి సోయగాన్ని బంధించే క్రమంలో తీసిన కొన్ని ఫాటోలు.. ఈ బ్లాక్
అండ్ వైట్, కలర్ ఫాటోలు...

- సాయి చరణ
97003 01713

మళ్ళీచ్ఛింబి
మహామూలి (ఐన్సు కథ) : సాయికిరణ్ నేతు 5

పునరుద్ధరణకు పదేళ్ళు! (కవర్)
స్టార్ట్) : ఆర్. రఘువురుష్మా

వికమ్ రెడ్డి 7
తిలక్ - గాంధీ, సక్ష్మన్
124-ఎ (రాజుద్రోహం)

త్రుత్యక వ్యాసం) : బసవ రాజు నరేంద్రరావు 12
మదర్ ఇండియా నర్గీస్ దత్త (స్వరణ) : పొన్నం రవిచంద్ర

మధ్య పేజీలలో..
హాలిల్లు (కథ) : పేట యుగంధర్ 17
నెమలీక 20
చారస్తా 23
పదకేళి 24
సమీక్ష (ఒక గురువు గారు నలుగురు శిష్యులు) 25
ఈ వారం కవిత్వం (పదమటి పొద్దులు!, చంద్రోత్సవం) 26

ప్రాణ ల్యాప్ టైప్

చివరికి ఎవరు

అంతరంగం

“ఎవరికి ఎవరు. చివరికి ఎవరు? ముగియని ఈ యాత్రలోన, ముగిసే ఈ జన్మలోన” అనే రామకృష్ణ పాడిన సినీ గీతం తాత్త్విక ధోరణిలో వున్నప్పటికీ ఈనాటి కరోనా కాలంలో చివరి వీడ్సోలుకు ఎవరు మిగులుతున్నారనేది ఒక ముఖ్యమైన విషయంగా మారింది. చనిపోవడం అనేది సాధారణమైన విషయమే. ‘జాత్యన్యమరణంద్రువో’ అని గీతాచార్యుడున్నట్టుగా ఎప్పుడో ఒకసారి అందరూ పోయేవాళ్ళే. కొత్తగా వచ్చేవాళ్ళు వుంటారు. కానీ పోయేపుడు మానవ సమాజం ఏర్పరుచుకున్న కొన్ని సంబంధాలను, విలువలను, సంప్రదాయాలను సంస్కరాలను కలిగి ఉండిపోతున్నామూ అనేది నేటి ప్రశ్న. అందరినీ తోలిచివేస్తున్న ప్రశ్న కూడా.

కాకి చనిపోతే కాకుల గుంపు చుట్టూ మూగుతూ అరుస్తాయి. పక్షయినా, జంతువయినా అంతే. మీటన్నింటికంటే ఎక్కువ బతుకుతూ మాటూ మనసూ, ప్రేమా అనుబంధమూ అన్ని ఏర్పరుచుకున్న మనిషి కుటుంబ సభ్యులతో, స్నేహితులతో విడదీయలేని బంధాన్ని కలిగి వుంటాడు. అట్లాంటి మనిషి పోయినపుడు, అలాంటి అనుబంధాలున్న మనుషులు దగ్గరుండి చివరి వీడ్సోలు చెప్పుటమనేది ఒక మానవీయ ప్రవర్తన, పరిచర్య. అయితే నేటి కరోనా కాలంలో మరణించిన వారికి కన్నీళ్ళతో నిండిన బాధాతప్త వీడ్సోలుకు అపకాశం లేకుండా పోవడం అత్యంత విషాదకరమైన విషయం. బతుకున్నంత పరకు తనవాళ్ళ కోసం, తన సమూహం కోసం పరితపించిన, కృషి చేసిన మనిషిని మర్యాదగా చివరికి పంపించడం కనీస ధర్మం.

కానీ అనేక కారణాల రీత్యా ఎవరో ఇద్దరు చివరకు తంతును కానిచేస్తున్నారు. అదీ సాధ్యంకాకనే గంగానదిలో పడేసి పోతున్నారు. దహన, భనన సంస్కరాలను చేయలేక పోతున్నామనే బాధ కుటుంబ సభ్యుల్లోనూ వుంటోంది. దగ్గరకి పోలేకపోవటమూ లేదా కుటుంబసభ్యులూ వ్యాధి బాధితులుగానే వుండటమూ మొదలైన అనేక కారణాలు కనపడుతున్నాయి. పది మంది స్నేహితులు కూడా చివరి చూపు కోసం రాలేకపోతున్నారు. దిక్కు మొక్కలేని చాపులా అంతిమ తంతు పూర్తపుతూ వుంది.

ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో కూడా తరతమ బేధం మరచి మానవీయమైన మనస్సుతో సేవలందిస్తున్న వాళ్ళు మనకు కనపడుతున్నారు. మరీ ముఖ్యంగా మా మతం వేరే అనీ, వాళ్ళది వేరే మతమని, మత విద్యోపాలు స్ఫైంచి మనుషుల మధ్య విభజన, కల్పుపాలను పెంచుతున్న తరుణంలో, కుల అహంకార గీతలు గీసుకుని విప్రవీగే వేళ ముస్లిం మతస్తులు, చనిపోయిన హిందువులను హిందూ సాంప్రదాయం ప్రకారమే దహన సంస్కరాలు నిర్వహించడం చూస్తుంటే ఆపద కాలంలో అన్ని బేధాలూ తొలగి మనిషి మాత్రమే, మానవత్వం మాత్రమే మిగులుతుందని తెలుసుకోక తప్పదనిపిస్తున్నది. చాలా ప్రాంతాలలో ముస్లిం సోదరులు ఈ రకమైన సేవా కార్యక్రమాలను చేస్తూ వుండటం చూసయినా మనుషులందరూ ఒకటే అని గ్రహిస్తారని ఆశిస్తున్నాము. అందుకే క్రూరత్వం, కల్పషం, కుత్తితత్వం, కుటీలత్వం అనేవి మత, కుల ప్రాతిపదికన వుండవనేది తెలుసుకోవాలి. అవి ఆయా మనుషులు, బృందాలు చేసే పనులను, ప్రయోజనాలను బట్టి వుంటాయి.

కాబట్టి ఒక మతానికి ప్రతిగా ఇంకో మతాన్ని నిలబెట్టి ఒక కులానికి ఇంకో కులాన్ని నిలబెట్టి పోటీనీ, ద్వోపాన్ని రెచ్చగొట్టేవారి పట్ల జాగ్రత్తగా వుండాలి. అవి కేవలం ఉద్వేగాలను రెచ్చగొట్టే వారి ప్రయోజనాలను నెరవేర్పుకోవటమేననే వాస్తవాన్ని అవగాహన చేసుకోవాలి. ‘చివరి యాత్రలో చివరిసారిగా తోడు వుండటమే మానవత. ఆఖరి మజిలి చేరే వేళ ఆప్టుల పలుకే తోడు కదా!

మందుకు బందేదీ... హైరడి

పల్లవి :

మందుకు బందేదీ... అ అ
మందుకు బందేదీ
ఏదీ... షాపుకు క్లోజేదీ...

వైనుకు మరుగేదీ ఏదీ... ఈ... ఈ...
వైనుకు మరుగేదీ ఏదీ...
బ్రాండికి బ్రాంతేదీ
మందుకు బందేదీ... అ అ
ఏదీ... షాపుకు క్లోజేదీ...
మందుకు బందేదీ

చరణం 1 :

కల్పుకు ఒకటే.. ఏ ... ఆ ఆ ..
కల్పుకు ఒకటే తెలి వర్షం
మరీ షరాబుకు కలదా స్థలభేదం
షరాబీలకెందుకు కులభేదం
అది మనుషుల కూల్చెడు విషవలయం

(మందుకు)

చరణం 2 :

జగమున కోవిదే...
జగమున కొవిదే పెరిగెనులే
అదే బ్రాండులకైనా చెదరదులే
తాగిన మైకం వదలనిచో
భౌతిక దూరం మరిచినచో
మధువు, మసనం ఒకటేనులే

(మందుకు)

“కర్మ” చిత్రంలోని
“గాలికీ కులమేది” పాటుకు హేరడి.
రచన : “సినారె”

- డా.బి.బాలకృష్ణ, 9948997983

సోపతిష్ట మీ స్వందనలు sopathisunday@gmail.com పంపించండి.

◆ ఆదివారం నవ తెలంగాణ సంహిత || 4 || 30 మే 2021 ◆

నిదురించని చంద్రుడు

వేగంగా వచ్చి గాలి
నిదురోతున్న కళ్ళను తట్టిలేపింది

వెన్నెల కురుస్తున్న రేయ కిటికీలోంచి
అద్భుత చిత్రంలా కనిపిస్తోంది

ఆకాశం !

వెన్నెల గాఢతను మోయలేక
చందుమామను
బావిలోకి విసిరేసింది

నింగిలో ... నీటి బావిలో...
పున్నమి చంద్రుడి
ద్విప్రాత్రాభినయం

పంట కాపరి గొంతులోంచి
వెన్నెల పాటను వినిపించడానికి
గాలి వారధి కడుతోంది

ఒడ్డున సేదతీరిన నావ!
జాబిలమ్మ
జాణతనం తిలకిస్తూ...
జాగరణ చేస్తోంది

పున్నమి రేయిని గుర్తెట్టుకుని
పీధి దీపం
విశ్రాంతి తీసుకుంటుంది

చెరువులో కలువ...
వెన్నెలతో కబుర్లు ...
చెవులు మూసుకున్నాయి
చేపలు

నిటారు చెట్టు...
నిలువెత్తు గట్టు...
వెన్నెల వెలుగులో
వేకువ దాకా...
మాట్లాడుకున్నాయి

చందుమామ కథలు వింటూ...
అమ్మ ఒడిలో ఒదిగిన
చంటి పిల్లాడ్చి
అసూయగా చూస్తూ...
ఆకాశంలో... రేయంతామేల్కొన్నాడు
పున్నమి చంద్రుడు.

- ఎ.వాగాంజనేయులు, 9959017179

ఎంకటమ్మ ఆగం ఆగం వోతుంది. ఆ కట్టు బొట్టు జాస్తే పాత కాలం మనిషి అని ఇష్టే గుర్తుపట్టిచ్చు. చేతి నిండా గాజులు తలకి రూపాయి బిల్లంత బొట్టు. చెవులు కమ్మల బరువుకి జాలిన్నట్టు ఉన్నాయ్. మొబుం పైన చర్చం ముదతలు గా ఉన్నప్పటికీ ఆ మొబుంలో కజ మాత్రం ఇప్పటికి తగ్గలేదు.

ఆ పక్కనే దాలిలో ఉన్న ఇంటి ముంగట కూసుని ఉంది లచ్చవ్వ. ఎంతో చక్కని సంస్కారం కలది అని చూడగానే చెప్పాచ్చ లచ్చవ్వని, అంత అందంగా ఉంటుంది మొబు చందన్ను.

ఎంకటమ్మ చెప్పింది.

లచ్చవ్వ “గప్పట్ల గి వైరన్ ఒచ్చినప్పుడు మన దాకా రాదు అంటిరి. మన దగ్గరగా వైరన్ బతకదు అంటిరి. మన దాకా వచ్చినక జాగ్రత్తలు చెప్పిప్పు” అని అంటుంది.

దానికి బదులుగా ఎంకటమ్మ “అవునే లచ్చవ్వ లాక్డోన్ అని, కర్మా అని, ఇంట్లక్కె బయటకి రానియ్యలే ఎన్ని రోజులు కష్టబడితిమే గా దిక్కుమాలిన వైరన్ వల్ల” అంటుంది.

లచ్చవ్వ వెంబడే “అవునే ఎంకటా తిననీకే తిండి లేకుండే బయటకి పోనికే లేకుండే ఎంత కష్టమాయెనే గప్పుడు”.

ఎంకటమ్మ ఓ సంఘటన గుర్తు జేస్తూ “మనూర్ధ మొదటి సారిగా వైరన్ వోచ్చిన నారాయణ సంగతి తెల్పుదా మనకు ఎంత కష్టమాయే గాళ్ళ కుటుంబానికి.. పిల్ల పెళ్లి అని అంత చందన్ను.

మళ్ళీచ్చింది మహామ్మర్

- సాయి కిరణ్ నేత (అసుర), 9533146760

చిన్న కథ

ఆగం ఆగం పోతున్న ఎంకటమ్మని జాసి “ఏమే ఎంకటా గట్ట ఆగం ఆగం పోతున్నావ్” అని పిలిచింది.

ఎంకటమ్మ ఆగి లచ్చవ్వ వైపుకు వస్తూ మూతికి చీర కొంగు కట్టుకుంటా “వోచ్చిందే లచ్చవ్వ మళ్ళీచ్చింది”.

లచ్చవ్వ “ఏం ఒచ్చిందే” అని సందేహంగా అడిగింది.

“అదే ఆ మహమ్మారి కరోనా మళ్ళీచ్చింది” అని ఆయస పడుతూ చెప్పింది.

వెంటనే లచ్చవ్వ నోటికి చీర కొంగు అడ్డం పెట్టుకొని ఇంట్లకి పోయి తనోక మాస్క్ పెట్టుకుంది ఎంకటమ్మకి ఒక మాస్క్ తెచ్చి ఇచ్చింది. ఎంకటమ్మ కూడా మాస్క్ పెట్టుకుంది. మళ్ళీ అడిగింది లచ్చవ్వ “ఎవరికి వోచ్చిందే” అని.

“ఏమో గా టీవీల జెప్పుంరు మళ్ళీచ్చింది” అని భయంతో

పురమాయించుకున్నాడు. పెళ్లి దగ్గరకి ఒచ్చేయాలకు గా వైరన్ ఒచ్చి ఎంత బాధ పడ్డాడో. వాళ్ళ ఇంటి దిక్కు పోవుడేంది కనీసం మన గల్లి దిక్కు గూడ ఎవరు రాలే” అని లచ్చవ్వతో చెప్పుంది.

లచ్చవ్వ గూడ “అవునే వానికి గంత మంది అన్నదమ్ములు ఉండే గదా వాళ్ళకి గంత మంది పిల్లలు ఉండే అయిన ఏ ఒక్కడు సాయం జేయ రాలే కనీసం పలకరియ్యలే ఏం మనుషులే.

వాడు మంచిగా ఉన్నపుడు వాని దగ్గర దవాత్ చేసుకొని తిననీకి అయితే ఒచ్చిప్పు. గిట్ల అయ్యేసరికి ఏ ఒక్కడు రాలే సూడు. ఎంత పైసా ఉన్న ఏం లాభం చూడు ఏ ఒక్కడు దగ్గర లేకపాయే. లోకం ఎక్కడ పోతుందో అనుకున్నా. గాలెవ్వలో యూత్ పోరగాలంటా వాళ్ళకి అయినంతల సాయం జేసిపు వాళ్ళకున్నంత గూడ మానవత్వం లేకపాయే ఎవ్వలకి” అని అంది కొద్దిగా కోపంగానే.

ఎంకటమ్మ “గదేమున్నదే రాములోళ్ళ ఇంట్ల వానికి ఒచ్చి ఇంట్ల ఉన్నోలందరికి పాకింది. రోజులల్లనే అందరూ ఆ మహమ్మారి బారిన పడి దవాభాన సూపించుకొనికే లేక ఎంతగనం కింద మీద వడ్డరె ఎంత గింజుకున్న ఎవ్వరూ పట్టించుకోలే ఆఖరికి ఆ ఇంటిల్లిపాదిని మింగే కదనే ఆ కరోనా. దీనికి రోగం ఒచ్చి పోను. ఇంకేత మందిని మింగ సూస్తుందో” అని బాధ పడుతూ అంటుంది.

లచ్చవ్వ అంటుంది “అవునే ఎంకటా వాళ్ళకి చావు జేయనికే వాళ్ళ చుట్టాలు గూడ ఎవ్వరూ రాకపోతే గా గ్రామపంచాయితి వాళ్ళ ఒచ్చి శవాలను చెత్త బండిలా యేసుకొని తీస్కపోయిప్పు. గది జాస్తే పానం అంత ఎట్లనో అనిపించిందే. రెండు రోజులు గదే తల్లుకొని మన్న బాధవడ్డనే గప్పుడు” అని కన్న నీళ్ళ తుడుసుకుంటుంది.

ఎంకటమ్మ ఉదారుస్తూ “డకో డకో లచ్చవ్వ గా శేఫర్ గాని కూతురుకి గి మహమ్మారి వచ్చినప్పుడు అయితే ఊరంతా బాధ

వడ్డదే పది సంవత్సరాలు
గూడ లేకపాయే అదేం
జేసిందే దానికి వోచ్చింది
అని. ఊర్ల అందరూ దాని
గుండు రించ మాట్లాడుకున్నారు. శేఖర్
వాని పెళ్ళం ఎంత బాధ
వడ్డద్రె ఎన్ని పైనలు భర్య జేసిన
పాపం ఆ పాప ప్రాణం కాపాడలేకపాయే.

ఆ తల్లి తండ్రి చనిపోయిన వాళ్ళ బిడ్డని కనీసం గుండెలకు
హత్తుకొని ఏడవలేకపోయారు. ఎంత దొర్చాగ్యం ఇది. ఏ జన్మలో
ఏం పాపం జేసినమో కానీ మనల్ని ఈ మహమ్మారి గిట్ల నాశనం
చేస్తుంది” అని అంటుంది.

అప్పుడే లచ్చమ్మ “ఏ జన్మలోనో కాదు ఈ జన్మలోనే భూమిని
అందరూ నాశనం చేస్తున్నారు అందుకే గిట్లాంటివి అన్ని
అయితున్నాయే ఎంకటా” అని లచ్చమ్మ చెప్పి అటు వైపుగా మాస్కు
లేకుండా పోతున్న మంగవ్వని చూసింది. మంగవ్వ ఎవరితో
అయిన ముఖం మీద మాట్లాడే రకం అవతల ఎవరు అని
జూడదు ఎంత అనిపిస్తే అంత అనేస్తది. అట్లాంటి మంగవ్వని అపి
“ఏమే మంగవ్వ ఏంది మాస్కు లేకుండా గట్ల పోతున్నావ్ బతుకు
మీద ఆశ లేదా ఏంది?” అని అంది.

మంగవ్వ ఆగి “ఎందే లచ్చవ్వ గంత మాట అన్నావ్” అని
మంగవ్వ కసురుకుంటు అంటుంది.

ఎంకటమ్మ “మరి గా మహమ్మారి కరోన మళ్ళీచ్చినక గూడ
నువ్వు మాస్కు లేకుంట తిరుగుతున్నావ్ అంటే ఇంకేం అనాలే” అని
ఏటకారంగా అంటుంది.

మంగవ్వ “అపునా మళ్ళీచ్చిందా గా మహమ్మారి” అని
అనుకుంటూ కొంగు అడ్డం పెట్టుకుంది మూలికి.

“అపునే” అని అంటుంది లచ్చవ్వ.

మంగవ్వ “జెర నీ దగ్గర మాస్కు ఇంకోటి ఉంటే ఇయ్యే
లచ్చవ్వ” అని అడుగుతుంది భయంతో.

లచ్చవ్వ ఇంకో మాస్కు తెచ్చి ఇచ్చింది మంగవ్వ మాస్కు
పెట్టుకుని వాళ్ళతో మాట్లాడుతుంది “అపునే గా మధ్యలై నర్సర్వ్ కి
కరోన వస్తే వాళ్ళు కొడుకు కూతురు గూడ దగ్గరకి పోలేరు. పాపం
దాన్ని ఆసుపత్రికి తీసుకుపోయే దిక్కు గూడా లేకుండే ఎంత
అవస్త పడ్డదే ఆకరికి దిక్కు లేని చావు వోచ్చింది దానికి దాని
కొడుకు అయితే కసాయి కంటే కలినమైనోడే కనీసం వాని అమ్ము
సచ్చింది అని గూడ చివరి చూపు సూడనికే రాలే దాని శవాన్ని
గవర్చుమెంట్ వాళ్ళు తీసుపోయి బొందల గడ్డల పాతిపెట్టిము”
అని లచ్చవ్వ ఎంకటమ్మతో అంటుంది.

ఎంకటమ్మ “అపునే కొడుకులను కూతురులను అయితే
కంటాం కానీ వాళ్ళేవరు జేయరే ఆఖరికి మనకు మన జిందగి
ఏందో మనమే బతకాలే కష్టమో నష్టమో” అంటుంది తన
చెమ్మగిల్లిన కనులతో.

లచ్చవ్వ “గా మల్లి గాడు అయితే ఎంత జెప్పిన గాని వినలే
మాస్కు పెట్టుకొని పొర మాస్కు ఉండాలే రా బయట మంచిగా
లేదు రా అని. అయిన వాడు నేను పోరాగాన్ని నాకేం అయితది
నేను గట్టిగుంటా నాకేం రాడు కరోన గిరోనా అన్నదు” అని
అంటుంది వాన్ని తిట్టుకుంటా.

మంగవ్వ “అపునే నేను ఒకనాడు వానితో మాస్కు పెట్టుకోరా

ఇంకా ఏం జెయ్యమంటవే సర్మారు అందరూ
మాస్కులు పెట్టుకోవాలి ఇంట్లకెళ్ళ అవసరం అయితేనే
రావాలి అని చెప్పినా ఎవడన్న ఇంటున్నడ ఉట్టిగనే
రోడ్డుల మీద పడి తిరుగుతున్నారు. దూరం
లేకపోతే సస్తావ్ అని నీలాంటి
అంటే ముసలోళ్ళకు వస్తుదే కరోనా
ముసలోళ్ళకు రాదు. వచ్చిన నాకు
ఎమి కాదు అన్నాడు ఆఖరికి వాన్ని గూడ
చిగింది ఈ మహమ్మారి” అన్నది పాపం
అన్నట్లు ముబం పెట్టి.

ఎంకటమ్మ వానికి కరోనా వచ్చినక వాని ఫోష ఇంత
అంత కాదే ఊపిరి అందక ఆక్రిజన్ పెట్టిము. పెట్టినక గూడ
ఊపిరి ఆడక ఎంత తిప్పలు పడ్డాడు పాపం వానికి గూడా చావే
దిక్కు అయింది ఆఖరుకు అని వాళ్ళ దిక్కు చూసింది.

లచ్చవ్వ “గిదంత గా చైనా వోళ్ళ జేసి పంపింరంట గప్పుడు
గా వార్తలలో జెప్పిము”.

మంగవ్వ “వాళ్ళకు ఏం రోగం అయ్యానో గిట్ల జేసిము” అని
ముబం మీదకు కోపం తెచ్చుకుంటుంది.

ఎంకటమ్మ “గదంతా గాదె మన సర్మారు ఏం జేస్తుంది గింత
అయితున్నా అస్తులు పట్టించుకోట్లే. ఏదో లాక్డాన్ అన్నది మళ్ళా
అన్ని తెరిచింది. ఏం జేస్తుందో ఏమో దీన్ని ఆపనికే” అని
కసిరినట్లు అంటుంది.

మంగవ్వ వెంటనే అందుకొని “ఇంకా ఏం జెయ్యమంటవే
సర్మారు అందరూ మాస్కులు పెట్టుకోవాలి ఇంట్లకెళ్ళ అవసరం
అయితేనే రావాలి అని చెప్పినా ఎవడన్న ఇంటున్నడ ఉట్టిగనే
రోడ్డుల మీద పడి తిరుగుతున్నారు. దూరం దూరం ఉండుండి రా
అంటే ఒకని మీద ఇంకొకడు వడుడు. ఎవనికన్న మాస్కులు
ఉంటున్నా. అంతెందుకే మనమే ఆ మహమ్మారి మళ్ళీ
వోచ్చింది అని తెల్పినకనే పెట్టుకున్నాం మాస్కులు. గిట్ల ప్రజలు
ఉంటే సర్మారు మాత్రం ఏం జేస్తుది జెప్పు” అని గట్టిగానే అంటది.
ఎంకటమ్మ ముక్కుమీద వేలేసుకుంది.

లచ్చవ్వ “అపునే మనం సక్కగా ఉంటే అది మళ్ళీచ్చేది గాదు.
గిప్పచీకి అయిన అందరూ మాస్కులు బెట్టుకొని జాగ్రత్తగా ఉంటే
మంచిగా లేకపోతే గీ త్యాప ఎంతమందిని పొట్లన బెట్టుకుంటదో
గీ మహమ్మారి” అని ‘ఉంటనే మళ్ళా లచ్చి ఎంకటా మీరు ఇంట్లకెళ్లి
బయటకెళ్లకుండి’ అని మంగవ్వ వెళ్ళిపోతుంది అక్కడి నుండి.

వీళ్ళ గూడ నువ్వు గూడ జెర పైలం మంగవ్వ అని
అంటారు.

ఎంకటమ్మ గూడ “నేను గూడ పోత లచ్చవ్వ ఇంకా నువ్వు
గూడ జెర ఇంటిపుట్లునే ఉండే బయటకు రాకు అవసరం ఉంటే
తప్పా” జాగ్రత్త మరి పోయి వస్తా లచ్చవ్వ” అని అలా లేస్తా
అంటుంది.

లేచినక లచ్చవ్వ “జెర నువ్వు గూడ పైలం గుండు ఎంకటా”
అని అనుకుంటూ ఇంట్లకు పోతుంది.

అంశం : ముచ్చట రూపంలో గత సంవత్సరం కరోన
సంఘటనలను గుర్తు చేస్తా కరోన నేపథ్యంలో జాగ్రత్తగా
ఉండాలి అని చెప్పడం.

పునరుద్ధరణకు పదేళ్ళ!

లేదంటే జీవావరణ వినాశనమే

- అర్. విక్రమరెడ్డి

సేవ ఎన్వోరాన్‌మెంట్ క్లబ్, తెలంగాణ

వీమాణి కారణం?

కేవలం 1990 నుంచి ఇప్పటి వరకు 420 మిలియన్ హెక్టార్ల అడవులు నరికివేతకు గుర్తయ్యాయి. ప్రతి సంవత్సరం 10 మిలియన్ హెక్టార్ల అడవులు కనుమరుగువుతున్నాయి. అడవుల నరికివేత, భూమి ఇతర వినియోగం వల్ల హరిత గృహావాయువుల విడుదల 11 శాతం పెరిగింది. 2021 - 30 మధ్య అడవుల పునరుద్ధరణ జరిగితే 13 - 26 గిగా టన్నుల హరిత గృహావాయువుల విడుదలను తగ్గించోచ్చని నిపుణుల అంచనా. అడవులతోపాటు సముద్రాలు, వ్యవసాయ భూమి, పర్యాతాలు, గడ్డి భూములు లాంటి ప్రకృతి వ్యవస్థలు విధ్వంసానికి గురవుతున్నాయి. సహజ వనరులు కలుషితమవుతున్నాయి. భూగ్రహం నివాసయోగ్యం కాని స్థితికి చేరుకుంటున్నది. అందుకే ప్రకృతి వ్యవస్థల్ని త్వరితగతిన పునరుద్ధరించాలి. ఈ పునరుద్ధరణలో అడవులు, వ్యవసాయ భూమి, చిత్తడి నేలలు, పట్టణాలు, సముద్రాలు, గడ్డి భూములు

◆ అదివారం నవ తెలంగాణ సోహతి || 7 || 30 మే 2021 ◆

పునరుద్ధరణకు పదేళ్ళే...!!!

అప్పును.. భూమాత పునరుద్ధరణకు

పదేళ్ళే వుంది. భూమిపై పర్యావరణం,

ప్రకృతి వ్యవస్థల పునరుద్ధరణకు పదేళ్ళు

సమయం మాత్రమే వుంది. 2030 కల్గా

ప్రకృతి వ్యవస్థల్ని పునరుద్ధరించాలని

ఏక్యరాజ్యసమితి పిలుపునిచ్చింది. అలా

జరగని పక్షంలో ఏమవుతుంది? 2030

నాటికి అన్ని దేశాలూ పర్యావరణం

పునరుద్ధరణకు తగిన చర్యలు తీసుకోని

పక్షంలో ఎప్పటికీ బాగు చేయలేనంత

నష్టం జరుగుతుందని నిపుణులు

పొచ్చలిస్తున్నారు. నానాటికి పెరుగుతున్న

పర్యావరణ విధ్వంసం సమస్త జీవకోటి

వినాశనానికి కారణమవుతుందనీ, కరోనా

లాంటి కల్లీలాలు అనేకం సంభవిస్తాయని

అంచనా వేస్తున్నారు. అందుకే ఏక్యరాజ్యసమితి

2021 - 2030 దశాబ్దాన్ని ప్రకృతి వ్యవస్థల

పునరుద్ధరణ దశాబ్దంగా ప్రకటించింది. 2021 జూన్ -

5 ప్రపంచ పర్యావరణ బినోత్వవం మొదలుకొని

2030 వరకు పర్యావరణ విధ్వంసాన్ని

నిరోధించడం, ఆపడం, వెనక్కి తిప్పడం లక్ష్యంగా

సభ్య దేశాలు పని చేయాలని పిలుపునిచ్చింది. ఈ

కార్బోక్షమానికి ఏక్యరాజ్యసమితి పర్యావరణ విభాగం,

అంతర్జాతీయ ఆపార, వ్యవసాయ సంస్థ

నాయకత్వం వహిస్తాయి.

లాంటి వ్యవస్థలు కీలకమైనవి.

వ్యవసాయ భూమి

భూ ఉపరితలంపై వ్యవసాయ భూమి 1/3 వ వంతు ఆక్రమించాయి. మనసి నాణ్యమైన జీవనానికి ఈ వ్యవస్థ అశ్వంత ఆవ్యక్తమైనది. ఇది ఆపోరానికి, పశుగ్రాసం ఇవ్వడంతో పాటు పక్షలు, పురుగులు, కీటకాలు, గబ్బిలాలు, ఇతర అనేక జీవులకు కీలకమైనది. 20వ శతాబ్దంలో ప్రపంచ వ్యాప్తంగా జనాభా అనేక రెట్లు పెరగడంతో డిమాండ్కు తగ్గట్లుగా ఆపోరాన్ని అందించాలిన అవసరం ఎర్పడింది. వ్యవసాయ భూమిని అధిక మార్పులు, లోతుగా దున్నడం, ఒకే పంట సంస్కరణ, పురాతన సాగు సాంప్రదాయం, అధికమైన పశువుల కోసం మేత, వ్యవసాయ భూమి విస్తరణ కోసం

అడవుల నరికివేత జరుగుతున్నది. నాణ్యమైన మృత్తికలు క్షయానికి గురికావడం, నేల కోతకు గురికావడం, ఎరువులు అధిక వినియోగం వల్ల నేల, నీరు కలుపితమవుతున్నది. వైట్రోజన్ కాలుప్యం ప్రమాదబరిత స్థాయికి చేరుకున్నది. అధికంగా పురుగు మందులు (క్రిమి సంహారకాలు) వాడడం వల్ల అడవి జంతువులు, కీటకాలు, పరాగ సంపర్యం జరిపే తేనెటీగలకు నష్టం వాటిల్లుతున్నది. జనాభాతో పాటు వ్యవసాయ భూమి విస్తరణ పెరుగుతున్నది. మొత్తం భూ ఉపరితలంపై వ్యవసాయ భూమి 12 శాతంగా ఉంది. గత 50 సంవత్సరాలలో 159 మిలియన్ పొక్కార్డ భూమి వ్యవసాయ భూమిగా మారింది. దీని ప్రభావం అడవులు, గడ్డి భూములు, నీటి వనరులపై పడుతున్నది. ఈ సమయ నివారించాలంటే సుస్థిర వ్యవసాయ పద్ధతులు పాటించాలని నిపుణులు సూచిస్తున్నారు. ప్రకృతి సహాయంతోనే ఉత్సత్తి పెంచడం, దున్నడం తగ్గించడం, సహజ ఎరువులు వాడటం, క్రిమిసంహారకాల వాడకం తగ్గించడం, పంట మార్గిడి పద్ధతులు అనుసరించడం, భిన్న పంటలకు ప్రాధాన్యత ఇప్పడం, పశుపోషణతో కూడిన సమగ్ర వ్యవసాయ పద్ధతులు, సేంద్రియ కార్పున్ వాడటం లాంటి చర్యలు అమలు చేయడం ద్వారా పర్యావరణానికి నష్టం జరగని రీతిలో వ్యవసాయ పద్ధతులు అమలు చేయాల్సి ఉంది.

అడవులు

అడవులు, చెట్లు భూమిని మనిషికి నివాసయోగ్యంగా మలిచాయి. అడవులు పరిపుట్టమైన గాలి నీరు అందిస్తాయి. అత్యధిక స్థాయిలో కార్పున్ నిల్వ చేసుకొని వాతావరణాన్ని మన జీవనానికి అనుకూలంగా మార్చాయి. అడవులు భూతాప నిరోధక వ్యవస్థగా పనిచేస్తున్నాయి. జీవ వైవిధ్యానికి అత్యున్నత నెలవులు. పెరుగుతున్న జనాభా వల్ల అడవులు ఒత్తిడికి గురవుతున్నాయి. పామాయిల్, సోయా అధిక పెంపకం, మాంసం కోసం జంతువుల పెంపకం అధికం కావడం వల్ల అడవులపై ప్రభావం చూపుతున్నది. దీంతో పాటు కలప, పంట చెరకు, ఇల్లు, రోడ్పు, ఆనకట్టలు, పరిశ్రమల నిర్మాణం కోసం అడవులు నరికివేస్తున్నాయి. తీవ్రమైన వ్యవసాయ పద్ధతులు, కార్పుచ్చుల వల్ల అడవులు తగ్గుతున్నాయి. దీని వల్ల వాతావరణంలో మార్పులు సంభవిస్తున్నాయి. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా 31 శాతం అడవులున్నాయి.

పర్యావరణ దినోత్సవం

పర్యావరణ సమయం తీవ్రత గురించి అవగాహన లేని, చదవలేని వారికి అర్థమయ్యేలా ప్రచారం చేసి, సమయ పరిపూర్వంలో వారిని భాగస్వాములుగా చేసే లక్ష్యంతో పక్కాజ్య సమితి 1974 నుండి ప్రతి సంవత్సరం జూన్ 5న 'ప్రపంచ పర్యావరణ దినోత్సవం' నిర్వహిస్తున్నది. ఈ రోజు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా వివిధ అవగాహన కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తారు. 2021 'పర్యావరణ దినోత్సవం' అధికారిక కార్యక్రమాన్ని పాకిస్తాన్ నిర్వహిస్తున్నది.

ఈ సంవత్సరం నేపథ్యం "ప్రకృతి వ్యవస్థల్ని పునరుద్ధరించాం! (Restore ecosystem)"

దీంతో పాటు పక్కాజ్య సమితి 2021 బ్రైజీల్, కెన్డా, చైనా, రఘ్య లాంటి దేశాల్లో మొత్తం భూభాగంలో అడవుల వాటా

50 శాతంకిపైనే. అడవులు 80

శాతం ఉభయ చరాలకు, 75 శాతం

పశ్చలకు, 68 శాతం క్లీర్డాలు, 60 శాతం చెట్లు

జాతులకు నివాసం. అడవుల పెంపకం 15 శాతం

అడనంగా పెంచడం వల్ల కనుమరుగవుతున్న జీవజాతుల్లో

60 శాతం పునరుద్ధరించవచ్చు. పారిశ్రామిక విషప అనంతరం

భూమిపై పెరిగిన కార్పున్లో 30 శాతం అడవులే పీల్చుకుంటున్నాయి. అడవుల పెంపకంపై పెట్టే ఖర్చుకు 13 రెట్లు ప్రయోజనం ఉంటుంది. అడవులు అధనంగా 86

మిలియన్ 'హారిత ఉద్యోగాలు' కల్పించగలవు. అందుకే

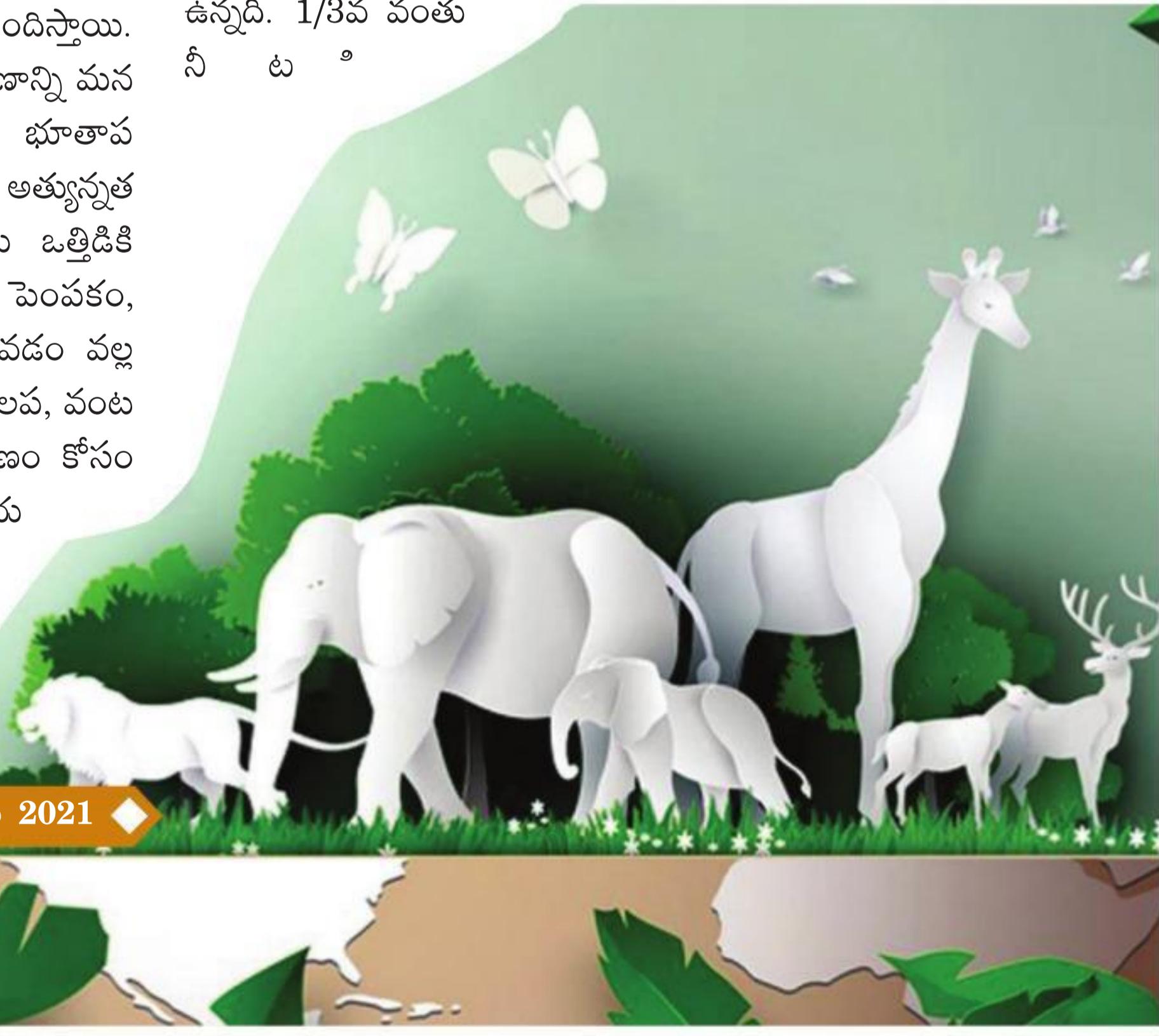
అడవులను సంరక్షించడం, నరికివేత నివారించడం, అధనంగా

అడవులు పెంచడం, అడవుల్లో కూడా స్థానిక భిన్న జాతుల

చెట్లను పెంచడం ద్వారా పర్యావరణాన్ని పునరుద్ధరించవచ్చు.

మంచిసీరు

ప్రకృతి వ్యవస్థ కోట్ల మంది ప్రజలకు ఆహారం, తాగునీరు అందిస్తున్నది. ఇది అనేక జంతువులు, మొక్కలకు నివాసంగా ఉన్నది. 1/3వ వంతు నీటు

జాతులకు ఈ వ్యవస్థ నివాసం. కరువుల నుంచి రక్షిస్తున్నది. మంచినీటి ప్రకృతి వ్యవస్థలో సరస్సులు, చెరువులు, నదులు, చిత్తడి నేలలు ముఖ్యమైనవి. మంచినీటి చిత్తడి నేలలు అత్యధికంగా కార్బన్ ను నిల్వ చేసుకుంటాయి. భూగ్రహంపై ఉన్న మొత్తం నీటిలో మంచి నీటి వాటా 1 శాతం కి లోపే. దాని విలువ మాత్రం కొన్ని తీవీయన్ డాలర్లకు పైనే. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఉత్పత్తి అయ్యే విద్యుత్తో 18 శాతం వాటా జల విద్యుత్తే. బ్రెజిల్, నార్ఫ్, లావోస్ లాంటి దేశాల్లో జలవిద్యుత్ వాటా 90 శాతం. మొత్తం రవాణాలో జల రవాణా వాటా 8 శాతంగా ఉంది. మంచినీటి ప్రాంతాలు టూరిజంకు ఆకర్షణీయమైనవి. మొత్తం చేపల వినియోగంలో మంచినీటి నుండి 12 శాతం వస్తున్నది. అయితే రసాయనాలు, మరుగునీరు, ప్లాస్టిక్ వల్ల మంచినీరు కలుపితం అవుతున్నది. గత 300 సంవత్సరాల్లో 87 శాతం, గత 100 సంవత్సరాల్లో 50 శాతం మంచినీటి వనరులు ద్వాంసమయాయి. అధికంగా చేపల వేట, వ్యవసాయ వినియోగం, విద్యుత్ ఉత్పత్తికి పారిశ్రామిక వాడకం, ఆనకట్టలు కట్టడం, ఇనుక మైనింగ్ వల్ల మంచినీటి ప్రకృతి వ్యవస్థకు తీవ్ర నష్టం జరుగుతున్నది. 1970 నుండి ఆనకట్టల సంఖ్య 7 రెట్లు పెరిగింది. 1900 - 1950 మధ్య మంచినీటి వాడకం ఆరు రెట్లు పెరిగింది. ఇది జనాభా పెరుగుదల రేటు కంటే 2 రెట్లు ఎక్కువ. భారత దేశం, చైనా లాంటి దేశాల్లో మంచినీటిలో వైట్రోజన్ కాలుప్యం పెరుగుతున్నది. అధిక వ్యవసాయ ఎరువుల వాడకమే దీనికి కారణం. కాలుప్యం వల్ల మంచినీటి జీవ వైవిధ్యం తగ్గుతున్నది.

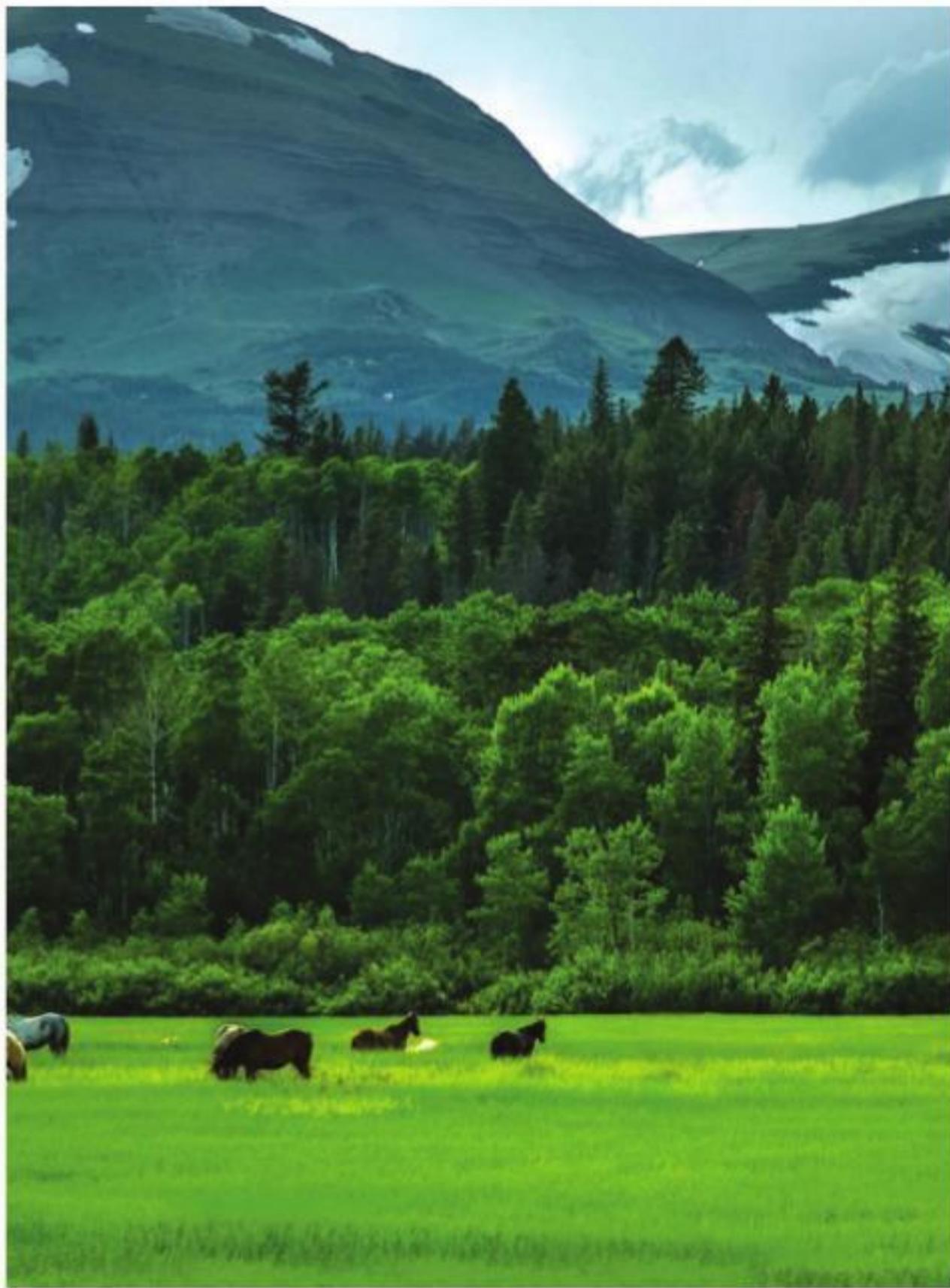
చేప జాతుల్లో 20 శాతం ప్రమాదం అంచున ఉన్నాయి. నదీ ప్రాంతాల్లో నిపశిస్తున్నపుటికీ 40 శాతం ప్రజలు నీటి ఒత్తిడి ఎదుర్కొంటున్నారు. 2025 నాటికి మొత్తం ప్రపంచంలో 48 శాతం ప్రజలు నీటి ఒత్తిడి ఎదుర్కొనున్నారు. ప్రపంచంలో అత్యధిక మరణాలకు నీటి సంబంధ వ్యాధులే కారణం. 1970 - 2012 మధ్య 58 శాతం మంచినీటి జీవులు అంతమయ్యాయి. అందుకే మంచినీటి ప్రకృతి వ్యవస్థను పునరుద్ధరించి కాపాడుకోవాలి. మంచి నీటి నాణ్యతకు, సమర్థ నిర్వహణకు ప్రాధాన్యమివ్వాలి. వ్యాధ నీటిని ముందే పుద్ది చేయాలి. అధిక చేపల వేట, ఇనుక మైనింగ్ నియంత్రించాలి. నీటి పారుదలకు అడ్డం కాని రీతిలో ఆనకట్టల డిజెన్స్‌లు మార్చాలి. మంచినీటి ప్రకృతి వ్యవస్థను రక్షిత ప్రాంతాలుగా పరిగణించాలి. వ్యవసాయంలో నీటి వినియోగం తగించాలి.

గడ్డి భూములు, పొదలు, సమాన్యాలు

ఇది పశుపోషణకు అత్యంత కీలకమైన పర్యావరణ వ్యవస్థ. భూ ఉపరితలంపై మంచు ప్రాంతాన్ని మినహాయించగా మిగిలిన భూభాగంలో 30 శాతం గడ్డి భూములు ఆక్రమించాయి. గడ్డి భూములపై ఆధారపడి 100 కోట్ల మంది ప్రజలు జీవిస్తున్నారు. మిలియన్ సంవత్సరాల క్రితం ఇవి మనిషి ఆవాసంగా గుర్తించబడ్డాయి. సింహలు, రైన్ లాంటి విభిన్న జంతు జాలం గడ్డి భూముల విశిష్టత. గడ్డిభూములు ప్రతి సంవత్సరం సగటున 1 గిగా టన్ను కార్బన్ ను దాచుకోవడం ద్వారా పర్యావరణానికి సహకరిస్తున్నాయి. అయితే పెరుగుతున్న జనాభాకు నివాసాల కోసం, వ్యవసాయ భూమికోసం గడ్డి భూములపై ఒత్తిడి పెరుగుతున్నది. పశువుల మేత కోసం అతిఅ ఆధారపడటం వల్ల మృత్యుకా క్షయం జరుగుతున్నది. ఈ ప్రకృతి వ్యవస్థను పునరుద్ధరించాలంటే గడ్డ భూముల్ని విస్తరించాలి. స్థానిక జాతుల గడ్డిని పెంచాలి.

పర్యాతాలు

భూ ఉపరితలంపై 1/4వ వంతు జీవ వైవిధ్యానికి పర్యాతాలు కేంద్రాలుగా ఉన్నాయి. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా సగం మంది ప్రజలకు పర్యాతాలే మంచినీటిని అందిస్తున్నాయి. పురాతన కాలం నుంచీ ఇవి సాంస్కృతిక వైవిధ్యానికి నెలవులుగా ఉన్నాయి. పర్యాతాలు వాతావరణం, గాలి నాణ్యతను నియంత్రిస్తాయి. స్థానిక ప్రజలకు ఆహారం, మందులు అందిస్తున్నాయి. పర్యాతాలు అనేక లోహాలు, విలువైన సహజ వనరులకు కేంద్రాలు. అయితే వాతావరణ

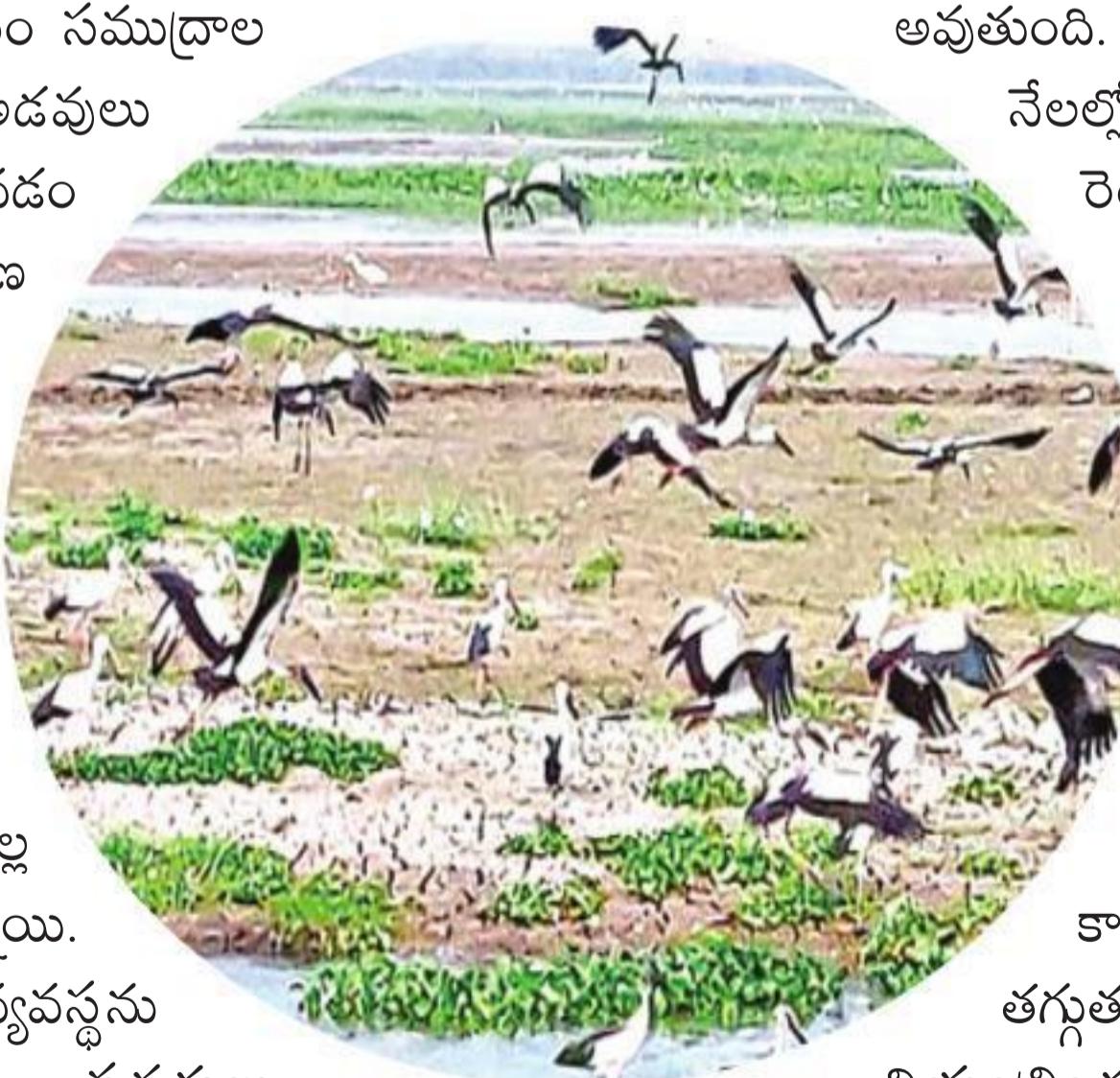

మార్పులు, మానవ జోక్కం వల్ల పర్వత వర్యావరణ లో ఆంధ్రప్రదీపంలో నమోదవుతున్నది. పర్వత ప్రాంతాల్లో చెట్లు నరకడం వల్ల క్రమక్షయానికి గురై కొండ చరియలు విరిగిపడటం వల్ల ప్రజలకు, ఆన్మలకు తీవ్ర నష్టం జరుగుతున్నది. పర్వత ప్రాంతాల్లో అనకట్టలు కట్టి నీటి ప్రవాహాన్ని నియంత్రించడం, మైనింగ్ పర్వతాలకు నష్టం చేస్తున్నది. ఈ వ్యవస్థను పునరుద్ధరించాలంటే పర్వత ప్రాంతాల్లో అడవుల నరికివేత నియంత్రించాలి. అనకట్టల డిజైన్ మార్పు చేయాలి. పర్వతానికి నష్టం చేసే మైనింగ్ ను నివారించాలి. వైద్యానికి ఉపకరించే మూలికలనిచేయి చెట్లను గుర్తించి పెంచాలి. పర్వత ప్రాంతాల్లో మానవ జోక్కం కాలుష్యానికి కారణమవుతున్నందున నివారించాలి.

సముద్రాలు, తీర ప్రాంతాలు

భూ గ్రహంపై 70 శాతం ప్రాంతాన్ని సముద్రాలు ఆక్రమించాయి. పాచి నుంచి తిమింగలాల వరకు లక్షల రకాల జీవ వైవిధ్యానికి సముద్రాలు కేంద్రాలు. కోట్ల మంది ప్రజలకు, జీవులకు ఆహారాన్నంది స్తాయి. సముద్రాలు అత్య నుత ఆక్షీజన్ ఉత్పత్తి కేంద్రాలు. విస్తరమైన మత్స్య సంపదకు, టూరిజమానికి ఇవి ప్రభ్యాతి గాంచాయి. సముద్ర ప్రాంతాల్లో పడగడు దిబ్బులు ఏర్పడతాయి. భూమిపై మీటి వాటా 0.1 శాతం కానీ జీవ వైవిధ్యంలో 25 శాతం కి కేంద్రాలుగా ఉన్నాయి. 100 కోట్ల మంది ప్రజలు సముద్ర పగడపు దిబ్బులపై ఆధార పడుతున్నారు. ఇప్పటికే భూతాపం, వాతావరణ మార్పుల వల్ల 50 శాతం పగడపు దిబ్బులు మునిగాయి. 2050 నాటికి 90 శాతం పగడపు దిబ్బులు కనుమరుగు కానున్నాయి. ప్రస్తుతం సముద్రాలు కాలుష్య కాసారాలుగా మారుతున్నాయి. మిలియన్ టన్నుల పాటిక్ సముద్రాల్లోకి చేరి సముద్ర జంతువులకు హని చేస్తున్నది. నివాసాలు, చేపల పెంపకం కోసం సముద్రాల అంచున ఉండే మడ అడవులు కొట్టివేస్తున్నారు. ఇవి తరిగి పోవడం వల్ల సహజ ఉత్సాహాల నుండి రక్షణ కరువువుతున్నది. అధిక చేపల వేట, వ్యర్థ నీటిని శుద్ధి చేయకుండానే విడుదల చేయడం, సముద్ర తీర పట్టణాలు, నగరాలు చెత్త, మరుగు నీటి నిర్వహణ సముద్రవంతంగా లేకపోవడం వల్ల సముద్రాలు కలుపితమవుతున్నాయి. సముద్ర ప్రకృతి వ్యవస్థను పునరుద్ధరించాలంటే సుస్థిర పద్ధతులు

పాటించాలి. రసాయనాలు సముద్ర జలాల్లో కలవకుండా చేయడం, వ్యర్థ నీరు ముందే శుద్ధి చేయడం, చేపల వేటను నియంత్రించడం, పగడపు దిబ్బులు, మడ అడవులు, సముద్ర గడ్డి నిర్వహణ పద్ధతుల్ని పర్వతావరణ సహాతంగా మార్పుడం లాంటి చర్యలు తీసుకోవాలి. చమరు, గ్యాన్ వెలికితీత వల్ల

సుస్థిర అబ్బావృద్ధి - లక్ష్మీలు

పర్వతానికి నష్టం జరగకుంగా ప్రస్తుత తరం తమ అవసరాల్ని సమర్థవంతంగా తీర్చుకుంటూనే, భావితరానికి సహజ వసరుల్ని బదలాయిస్తూ జరిగే అభివృద్ధి సుస్థిర అభివృద్ధి. దీని కోసం ఐక్యరాజ్యాస్మితి 2015 సెప్టెంబరులో 17 సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్మీల్ని నిర్దేశించింది. 2030 నాటికి ఈ లక్ష్మీలు సాధించాలని సభ్య దేశాలకు సూచించింది. 17 లక్ష్మీల్లో 169 ఉప లక్ష్మీలు ఉన్నాయి. 17 లక్ష్మీల్లో 15, 169 ఉపలక్ష్మీల్లో 92 పర్వతానికి ప్రత్యక్ష సంబంధం కలిగి ఉన్నాయి. అంటే పర్వతానికి అభివృద్ధి జరగకుండా విశ్వ అభివృద్ధి సాధ్యం కాదని అర్థం చేసుకోవచ్చు. పేదరికం నిర్మాలన, నాణ్యమైన విద్య, రక్షిత మంచినీరు, భూమిపై జీవం వీటిలో ముఖ్య లక్ష్మీలు.

సముద్ర జీవ వైవిధ్యానికి నష్టం జరగని రీతిలో ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానం వినియోగించాలి.

చిత్రకి, కుళ్ళ గడ్డిపడిన నేలలు

ఈ ప్రకృతి వ్యవస్థ మొత్తం భూ ఉపరితలంపై 3 శాతం భూభాగాన్ని ఆక్రమించాయి. 180 దేశాల్లో ఈ నేలలకు ప్రాముఖ్యత ఉన్నది. ప్రధానంగా ఐరోపాలో జీవ వైవిధ్యానికి ఈ నేలలు కేంద్రాలుగా ఉన్నాయి. అన్ని ప్రకృతి వ్యవస్థల్లోనూ అత్యధికంగా కార్బన్ ను నిల్వ చేసుకునే కేంద్రాలు ఈ నేలలే. భూమిపై 30 శాతం కార్బన్ కుళ్ళ గడ్డకట్టిన నేలల్లోనే నిల్వ అవుతుంది. 550 బిలియన్ టన్నుల కార్బన్ ఈ నేలల్లో నిల్వ ఉన్నది. అడవుల కంటే రెండు రెట్లు కార్బన్ ను నిల్వ చేసుకుంటాయి. అయితే 1800 సంవత్సరం తర్వాత ఈ నేలలు 20 శాతం తగ్గాయి. వ్యవసాయ భూములుగా మార్పుడం, పరిశ్రమలు, నగరాల అభివృద్ధి, మైనింగ్, చమరు, గ్యాన్ ఉత్పత్తి, తగలబెట్టడం, పశువులు అతిగా మేయడం, సైట్రోజన్ కాలుష్యం వల్ల మీటి శాతం తగ్గుతున్నది. ఇవి వరదలు, భూమి కోతను నియంత్రించడానికి సహకరిస్తాయి. వాతావరణ మార్పులపై విజయం సాధించాలంటే ఈ నేలల్ని

‘పర్యావరణ పరిరక్షకునికి నివాళ్లు’

భారతదేశ మొదటి తరం పర్యావరణ ఉద్యమకారుడు, చిప్పో ఉద్యమ నిర్మాత సుందర్లాల్ బహుగుణ కరోనా కారణంగా మే నెల 21న డెఫ్రోడూన్లో మరణించారు. దేశంలో పర్యావరణ పరిరక్షణ కోసం కృషి చేస్తున్న ఉద్యమ కారులందరికి సుందర్లాల్ బహుగుణ సూర్తి అనడంలో ఎలాంటి సందేహం లేదు. దేశంలో పర్యావరణ ప్రాముఖ్యతపై ప్రజలకు అవగాహన పెరగడానికి, దేశ వ్యాప్తంగా చర్చ జరగడానికి వారు నిర్మించిన చిప్పో ఉద్యమమే కారణం.

సుందర్లాల్ ఉత్తరాభిండ రాష్ట్రంలోని తెల్స్తొ జిల్లా మరోడా గ్రామంలో 1927లో జన్మించారు. వారి పూర్తికులు బెంగాల్కు చెందినవారు. స్వాతంత్రోద్యమ సమయంలో సుందర్లాల్ శ్రీదేవి సుమన్ అనే స్వాతంత్ర్య ఉద్యమకారునిచే సూర్తి పొంది అహింస ధర్మ ప్రచారంలోను, అస్సుశ్వతకు వ్యతిరేకంగానూ పని చేశారు. 1965-70 ప్రాంతంలో మద్యపానానికి వ్యతిరేకంగా పోరాటం చేశారు. దీనికిసం కొండ ప్రాంతాల్లో మహిళల్ని సమీకరించారు. అభివృద్ధి ప్రాజెక్టుల పేరుతో పర్యాత ప్రాంతాల్లో జరుగుతున్న పర్యావరణ విధ్వంసాన్ని సుందర్లాల్ గమనించారు. అడవులు ధ్వనిసం అయితే ఆ ప్రాంత ప్రజల జీవనమే ధ్వనిసం అవుతుందని అర్థం చేసుకున్నారు. 1970ల ప్రాంతంలో హిమాలయాల్లో చెట్లు కొట్టడానికి అనుమతి పొందిన అటవీ కాంట్రాక్టర్లు చెట్లు నరికేందుకు సిద్ధపడగా గారీ దేవి ఆధ్వర్యంలో కొండరు ఆ ప్రక్రియను అడ్డుకున్నారు. తన శ్రీమతి విమల బహుగుణ సూచనతో సుందర్లాల్ బహుగుణ చెట్ల నరికివేతకు వ్యతిరేకంగా పోరాటం మొదలుపెట్టారు. చెట్ల నరికివేతను అడ్డుకోవడం కోసం ఉద్యమకారులు చెట్లు చుట్టూ చేతులతో పెనవేసుకోవడం ద్వారా కాంట్రాక్టర్లు చెట్లు కొట్టకుండా అడ్డుకున్నారు. ఈ విధానమే చిప్పో ఉద్యమంగా ప్రసిద్ధి చెందినది. దీనిని భారతదేశంలో మొట్టమొదటి పర్యావరణ ఉద్యమంగా చెబుతారు. ఉద్యమం క్రమంగా పెరగడం తో 1980లో ఇందిరాగాంధీ ఆధ్వర్యంలోని కేంద్ర ప్రభుత్వం 15 సంవత్సరాల పాటు చెట్ల నరికివేత నిషేధించారు. పర్యావరణానికి సంబంధించి ఇది గొప్ప విజయంగా పరిగణించవచ్చు.

పునరుద్ధరించాలి. ఎండిన నేలల్ని మళ్ళీ చిత్తడి నేల లుగా మార్చాలి. ఈ నేలలు ఇతర అవసరాలకు వాడకుండా నియంత్రించాలి. అనేక జంతువులకు ఆవాసాలుగా ఉన్న ఈ నేలలు తరిగిపోవడం వల్ల జంతు సంబంధ వ్యాధులు పెరుగుతాయి. అందుకే చిత్తడి, కుళ్ళి గట్టిపడిన నేలల్ని త్వరితగతిన పునరుద్ధరించాలి.

ఈ క్రమంలోనే హిమాలయ పర్యాత ప్రాంతాలలో అటవీ సంపద ధ్వనసానికి గురి కాకుండా ప్రజల్ని చైతన్య పరచడం కోసం సుందర్లాల్ 1981 - 83 మధ్యకాలంలో కాశ్మీర్ నుంచి కోహిమా వరకు సుమారు ఐదు వేల కిలోమీటర్లు హిమాలయాల్లో పాదయాత్ర నిర్వహించారు. ఆర్థిక అభివృద్ధి పేరుతో పర్యావరణం ధ్వనసం చేయడం సరికాదని “పర్యావరణమే శాశ్వతమైన ఆర్థిక వ్యవస్థ” అనే స్లోగన్ ఇచ్చారు. మరోవైపు 1980 - 2004 మధ్య ఉత్తరాభిండంలో నిర్మించ తలపెట్టిన తెల్స్తొ డ్యూంకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమం నిర్వహించారు. ఈ డ్యూమ్ నిర్మాణానికి వ్యతిరేకంగా భాగీరథి నది ఒడ్డున 1995లో 45 రోజులు సత్యాగ్రహ దీక్ష చేశారు. ఈ ఒత్తిడి పులితంగా డ్యూం నిర్మాణం వల్ల పర్యావరణంపై పడే ప్రభావాన్ని అంచనా చేయడం కోసం అప్పటి ప్రధాని పీఎస్ నరసింహరావు రివ్యూ కమిటీని నియమించారు. తదుపరి చర్చలు డిమాండ చేస్తూ 74 రోజులపాటు డిలీకి మార్చి నిర్వహించారు.

దేశవ్యాప్తంగా పర్యావరణ విధ్వంసానికి వ్యతిరేకంగా జరిగిన పోరాటాలకు సుందర్లాల్ బహుగుణ మధ్యతు నిచ్చారు. దీనికిసం అనేక ప్రాంతాల్లో పర్యాతించారు. పర్యావరణ పరిరక్షణ కోసం వారు చేసిన కృషిని గుర్తిస్తూ వివిధ పలు అవార్డులతో సత్కరించాయి. 1981లో కేంద్ర ప్రభుత్వం పద్మశ్లేష అవార్డు ప్రకటించగా తిరస్కరించారు. 1986 లో జమ్ములాల్ బిజాజ్ అవార్డు, 1987లో ప్రత్యామ్నాయ నోబెల్గా పరిగణించబడే రైట్ లైవీహాడ్ అవార్డు, 2009లో పద్మవిభూషణ అవార్డు అందుకున్నారు.

తన అనుభవాల సారాన్ని రంగిరిస్తూ సుందర్ లాల్ బహుగుణ ‘దర్తీ కీ పుకార్’, ఇండియాన్ ఎన్విరాన్సెంట్ : మిత్త అండ రియాలిటీ, ద రోడ్ టు సరైవల్, ఎన్విరాన్సెంట్ క్లైసెంట్ అండ ససైనబుల్ డెవలప్మెంట్ అనే పుస్తకాలు రచించారు. ప్రస్తుతం అనేక రకాల జంతు సంబంధ వ్యాధులు ప్రపంచాన్ని చుట్టుముడుతున్నాయి. ప్రపంచాన్ని వణికిస్తున్న కరోనా కూడా ఈ రకమైన వ్యాధే. పర్యావరణం విధ్వంసమే జంతు సంబంధ అంటు వ్యాధులు పెరగడానికి కారణమని నిపుణులు తేల్చారు. పర్యావరణ పరిరక్షణ కోసం తన జీవితాన్ని అంకితం చేసిన సుందర్ లాల్ బహుగుణ అదే కరోనా వ్యాధితో మరణించడం అత్యంత బాధాకరం. అయినప్పటికీ పర్యావరణ పరిరక్షణ కోసం ప్రజలందరూ చేసే కృషికి వారి జీవితం స్వార్గిగా నిలుస్తుంది. వారి మరణానికి నివాశలర్పిస్తున్నాయి...

మిగతాది 22లో..

తిలక్-గాంధీ, సెక్షన్ 124-ఎ (రాజద్రోహం)

భారత

స్వాతంత్ర్య సంగ్రామ చరిత్రలో ప్రముఖ
స్వాతంత్ర్య సమర యోధుల భావ వ్యక్తికరణ
స్వేచ్ఛను అణగదిండుకు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం వాడుకొన్న
అతి పదునైన ఆయుధం, ఐ.పి.సి లోని అతి కూరమైన
సెక్షన్ - సెక్షన్ 124-ఎ. ఇది రాజద్రోహ నేరానికి సంబం
ధించిన సెక్షన్. దీనిలోని అంశాలను తెలివిగా ఉపయోగిం
చుకొన్న ఆనాటి ప్రభుత్వం, తిలక్, గాంధీలకు జైల్లు శిక్షను
విధించింది. భారతదేశ నేర విచారణల చరిత్రలో, తిలక్-
గాంధీల రాజద్రోహ విచారణలు, ప్రాధాన్యాన్ని
సంతరించుకొని ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ప్రముఖుల
దృష్టినాకర్షించాయి.

మోపేందుకు అనుకూలమైనవిగా గుర్తించింది ప్రభుత్వం.

మొదటిది, 12 మే 1908లో

ప్రచురించబడ్డ వ్యాసం. రెండవది 9వ జూన్

1908 లో ప్రచురించ బడింది. ఆ రెండు

వ్యాసాల ఆధారంగానే రాజద్రోహ నేరం మోపబడి తిలక్ అరెస్ట్ చెయబడ్డాడు. ఆ సందర్భంగా ఆనాటి న్యాయవాది మహమ్మద్ అలీ జిన్నా (తరువాతి కాలంలో పాకిస్తాన్ స్థాపకర్) తిలక్ బెయిల్ కోసం విశేషంగా కృషి చేశాడు. తన క్లయింట్ మధుమేహంతో బాధపడుతున్నాడని - అందుకు చికిత్స తీసికొంటున్నాడని కోర్టుకు తెలియజేశాడు జిన్నా.

అంతేకాదు న్యాయపరంగా చూస్తే ఇంగ్లీష్‌లోకి అనువదిం చబడిన తిలక్ వ్యాసాల అనువాదం లోప భూయిష్టమని వాదించాడు. అత్యంత ప్రతిభా శాలిమైన జిన్నా వాదనని పసలేని వాదనగా తేలుస్తూ బెయిల్ నిరాకరించాడు న్యాయ మూర్తి దావర్. ఇక్కడ విచిత్రమైన విషయమేమంటే, అప్పుడు న్యాయమూర్తిగా వ్యవహరించిన దావర్ అంతకు పదేళ్ళ క్రితం అంటే 1897లో తిలక్ పైన పెట్టిన మొదటి రాజద్రోహ నేర విచారణ సందర్భంగా తిలక్ పశ్చాన వాదించి తిలక్కు బెయిల్ సంపాదించి పెట్టాడు. ఇక్కడ గమనించాల్సిన విషయం - 1897 ప్రాంతంలో దావర్ న్యాయవాదిగా ప్రాక్షేపించే వాడు. తరువాత కాలంలో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ పాలనలో న్యాయమూర్తిగా పదవిని పొంది - విచిత్రంగా, ఒకనాటి తన క్లయింట్‌పై కేను విచారణకే - అంటే తిలక్ పై రెండవ రాజద్రోహ నేరవిచారణలో 1908లో న్యాయమూర్తిగా వ్యవహరించాడు. ఇక తిలక్ కేను విచారణకు ఒక జ్యోరీని నియమించడం జరిగింది. అన్నింటికంటే దారుణం, ఆ జ్యోరీలోని తొమ్మిది మంది సభ్యుల్లో ఆరుగురు యూరోపియన్లు, ఇద్దరు పార్టీలు, ఒకతను యూదు జాతికి చెందిన వ్యక్తి. వీళ్ళెవరికీ మరాటి భాష పరిజ్ఞానం లేదు. అనువాదాల్ని మాత్రమే ఆధారంగా చేసుకొని తమ నిర్ణయాన్ని వెలువరించే జ్యోరీగా నియమించబడ్డారె సభ్యులు. కేను విచారణ సందర్భంగా తన కేనును తానే వాదించుకొన్నాడు తిలక్. అద్భుతమైన తన వాదనా పటిమతో

ఇంగ్లీష్ అనువాదం తప్పుల తడక అని వాస్తవాల్ని వక్కీకరించారని వాదించాడు తిలక్. అయితే తిలక్ వాదన మెజారిటీ జ్యారీ సభ్యులకు రుచించలేదు. ప్రభుత్వానికి అనుకూలంగా తీర్పు నివ్వడమే వారి కర్తవ్యం. కానీ తొమ్మిది మందిలోని యిద్దరు సభ్యులు మాత్రం ఆత్మను చంపుకోలేక తిలక్ను నిర్దోషిగా నిర్ణయించగా తక్కిన ఏడుగురు ఆయనను దోషిగా నిర్ణయించారు. ఫలితంగా జస్టిస్ దావర్, రాజద్రోహ నేరం కింద తిలక్కు ఆరు సంవత్సరాల ప్రవాస శిక్షను విధించాడు. ఈ సందర్భంగా కోర్టు తీర్పు మీద తిలక్ వెలువరించిన ప్రకటన చారిత్రాత్మకమైనదిగా వర్ణించబడింది. తిలక్ మాటల్లో ఆ ప్రకటన “జ్యారీ తీర్పు యొమైనపుటికిన్న నేను చెప్పుదలుచుకొన్నది నేను నిరపరాధిని మాత్రమేనని. అయితే అఖండ శక్తి సంపన్మైన దైవ సంకల్పమే విధిని శాసిస్తుంది. బహుశః నా స్వేచ్ఛామయ జీవితంకంటే బాధా తప్ప జీవితమే నా లక్ష్య సాధనకు ఇతోధిక దోహదం చేస్తుందని భగవంతుడు భావించాడేమో- అందుకే విధి యా విధంగా నిర్ణయించి వుండవచ్చు”. భారతదేశ స్వాతంత్ర్యానంతరం తిలక్ ప్రకటన ఒక శిలా ఘలకం మీద రూపు దిద్దుకోబడి ముంబై ప్రైకోర్టులోని ప్రధాన హలులో ఆవిష్కరించబడింది. విచిత్రమేమంటే ఎక్కడితే కొద్ది సంవత్సరాల క్రితం తిలక్ విచారించబడి ప్రవాస శిక్షకు గురయ్యాడో, సరిగ్గా అదే స్థలం లోనే యా శిలా ఘలకం ఆవిష్కరించబడింది. శిలా ఘలకాన్ని ఆవిష్కరిస్తూ ఆ సమయంలో ముంబై ప్రైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా వ్యవహారించిన జస్టిస్ ఎగ్గు వెలువరించిన సందేశం చారిత్రాత్మకమైనదే కాకుండా భావి తరాల న్యాయ వ్యవస్థకే మార్గదర్శకంగా మారింది. ఆ సందేశం, ఆయన మాటల్లోనే- “దేశాన్ని ప్రేమించిన నేరానికి తిలక్ శిక్షించ బడ్డాడు. తనకన్నా తన స్వేచ్ఛకన్నా తన దేశాన్ని అమితంగా ప్రేమించాడు తిలక్. అందుకే ఆ నేరానికి శిక్షించబడ్డాడు. సోదర సోదరి మఱలారా! మన సమకాలీన వ్యక్తులు కానీ లేదా వర్తమానం కానీ మన పట్ల వెలువరించే తీర్పులు అంత ఘనమైనవేమి కావు. అనివార్యమైన భవిష్యత్తులోని చరిత్ర యిచ్చే తీర్మానాలు, మనం వేచి చూడాలి. ఇక తిలక్ విషయంలో చరిత్ర యిచ్చిన తీర్పు గతంలో తిలక్కు విధించిన శిక్షల్ని తప్ప పట్టింది. తిలక్కు విధించబడ్డ శిక్షలు, స్వాతంత్ర్యమని నినదించే గొంతుల్ని నొక్కివేసి వారిలో పెల్లుబుకుతున్న దేశభక్తిని అణిచి వేసేందుకు మాత్రమే నిర్ణయించబడ్డాయి. తిలక్ చర్యలు, దేశాన్ని ప్రేమించి, దేశంకోసం పోరాదే ప్రతివ్యక్తి హక్కుకు ప్రతీకలు. అవి న్యాయ సమూతమైనవి. ఇక తిలక్కు, ప్రభుత్వం విధించిన శిక్షలు హేయమైన చర్యలుగా ముద్ర వేయబడి కాలగర్భంలో చరిత్రలోని అట్టడుగు పొరల్లో పాతర వేయబడ్డాయి. ఇక కాల గమనంలో తిలక్ ఖ్యాతి ఆయన ప్రభావం యొంతో ఉన్నత శిఖరాల్ని అధిరోహించింది.”

మహాత్మా గాంధీ విచారణ :

లోకమాన్య బాలగంగాధర్ తిలక్ మాత్రమే కాదు, జాతిపిత మహాత్మా గాంధీ కూడా యా త్రూరమైన 124-ఎ. సెక్షన్ కింద రాజద్రోహ నేరం మోపబడి జైలు శిక్షకు గురయ్యాడు. “యంగ్ ఇండియా” అనబడే ప్రతిక ఆ రోజుల్లో అహృదాబాద్ నుండి వెలువదేది. దానికి మహాత్మా గాంధీ సంపాదకుడు. శంకర్ లాల్ -గలాభాయ్ అనబడే వ్యక్తి పబ్లిషర్.

మహాత్మా గాంధీ సంపాదకత్వంలోని “యంగ్ ఇండియా” ప్రతికలో దేశభక్తి, ప్రధాన సందేశంగా రకరకాల వ్యాసాలు ప్రచురించబడేవి. అందులో ముఖ్యంగా 1921-22 సంవత్సరాల్లో ప్రచురించబడ్డ నాలుగు వ్యాసాలు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి అమితాగ్రహాన్ని తెప్పించాయి. ఫలితంగా మహాత్మా గాంధీ, శంకర్ లాల్ - గలాభాయ్ అనబడే రాజద్రోహ నేరం మోపబడి 1922లో విచారణ కొనసాగింది. ఈ నేర విచారణ ఒక ప్రత్యేకతను సంతరించుకొంది. అందుకు కారణం యా విచారణ ఒక దేశంలోని చట్టాలకు-ఆ దేశంలోని ఒక వ్యక్తి సైతిక విలువలకు మధ్యన జరిగిన పోరాటంగా అభివర్షించబడింది. ముఖ్యంగా గుజరాత్ ప్రైకోర్టు మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి షెలాత్ యా విచారణను యా విధంగా వర్ణించారు. “సోక్రటీస్ విచారణను మినహాయిస్తే, మానవజాతి చరిత్రలో మానవాళి మీద యింత ప్రభావం చూపిన విచారణ మరేది లేదు. ఈ రెండు విచారణల్లోను, చట్టానికి, సైతికతకు మధ్యన పోరాటం సాగింది. అంతే కాదు సోక్రటీస్ గానీ, గాంధీజీ గాని, తమను విచారించిన న్యాయ వ్యవస్థ పట్ల ఒకే విధంగా ప్రవర్తించారు. తాము నమ్ముకొన్న సత్యమే చట్టం కన్న గొప్పదని యా యిరువురూ భావించారు. అయినా చట్టం విధించిన శిక్షను యొంతో హండాగా స్వీకరించారు.”

ఇక మహాత్మా గాంధీ విచారణ విషయంలోకి వేస్తే, మార్చి 18 1922న అహృదాబాద్ సెప్టెంబర్ కోర్టులో విచారణ ప్రారంభమయింది. బ్రూంఫీల్డ్ న్యాయమూర్తిగా, స్టోంగ్ మన స్పెషల్ పబ్లిక్ ప్రాసిక్కార్టర్గా విచారణ కొనసాగింది. ఆ సందర్భంగా మహాత్ముడు చేసిన ప్రకటన చారిత్రాత్మక ప్రాధాన్యతను సంతరించుకొంది. అందులో కొంత భాగం “నా చర్యలు మీ చట్టం దృష్టిలో ఒక

మిగతాది 22లో..

ప్రధానమంత్రి ఇందిరాగాంధీతో...

ప్రధానమంత్రి శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ సలహాతో నర్సీన్ “ది స్టోక్ స్టోర్ ఆఫ్ ఇండియా” సంస్థను ప్రారంభించి దివ్యాంగుల సేవారంగంలో కార్యక్రమాలను ప్రారంభించారు. పిల్లల పక్షపాత సంబంధిత వ్యాధులు ఫిట్స్ లక్షణాలున్న వారికి సేవలను అందించారు. ఈ సంస్కు మొదటి పోషకురాలయి, సంస్ కోసం చేసిన కృషికి ఒక సామాజిక కార్యకర్తగా మంచి గుర్తింపు పొందగల్చింది.

నర్సీన్ దత్త ఫౌండేషన్

1981లో నర్సీన్ చివరి కోరిక మేరకు సునీల్ దత్త ‘నర్సీన్ దత్త ఫౌండేషన్’ ను, నర్సీన్ దత్త మోమోరియల్ కాస్టర్ హోస్పిటల్సు స్థాపించి పేపంట్లకు సేవలు అందించారు. ‘నర్సీన్ దత్త ఫౌండేషన్’ ద్వారా గత 40 సంవత్సరాలుగా ఆరోగ్యం, విద్య, మహిళా సాధికారత రంగంలో సేవలందిస్తుంది. పేదలకు మెరుగైన వైద్య సేవలను అందుబాటులోకి తెచ్చే దిశగా లక్ష్యాలను నిర్దేశించుకుని వికలాంగ పిల్లల సంరక్షణ, పునరావాసం, విద్యలో గణనీయమైన కృషి ఇప్పటికే జరుగుతూనే ఉంది. దురదృష్టప్పశాత్తు, ఆమె చివరి కోరిక సాకారాన్ని ఎక్కువ కాలం చూడలేకపోయింది. నర్సీన్ మరణానంతరం ఆమె భార్త సునీల్ దత్తతో పాటు స్నేహితులు, ఇప్పడు నర్సీన్ పిల్లలు ఆమె కలను సజీవంగా ఉంచే భాద్యతను చేపట్టి లక్ష్యం దిశగా పయనం కొనసాగిస్తున్నారు.

నర్సీన్ దత్త పేర జాతీయ అవార్డు

భారత ప్రభుత్వ సమాచార, ప్రసార మంత్రిత్వ శాఖ ఏర్పాటు చేసిన ఫిల్మ్ ఫేస్టివల్ డ్రైక్టరేట్ ప్రతి ఏటా ఇచ్చే జాతీయ సినిమా అవార్డుల విభాగంలో నర్సీన్ దత్త పేర జాతీయ అవార్డు నెలకొల్పి, ఆమె గౌరవార్థం “నర్సీన్ దత్త జాతీయ సమైక్యత అవార్డు” ను జాతీయ సమైక్యతపై రూపొందించబడిన చలనచిత్రానికి బహుకరిస్తున్నారు. 1965లో 13వ జాతీయ చలనచిత్రాల పురస్కారాలలో నెలకొల్పబడిన ఈ అవార్డును ఇప్పటివరకు అన్ని భారతీయ బాపులలో నిర్మితమైన 46 చిత్రాలకు ఇప్పుడం జరిగింది. ఈ అవార్డు కింద ఎంపికైన చిత్రానికి 50 వేల నగదుతో బాటు

మదర్ ఫెరిస్ట్సో...

రజత కమలం, ప్రశంసా పత్రం అందిస్తున్నారు.

నర్సీన్ పై పుస్తకాలు

నర్సీన్ జీవిత చరిత్రపై పలు పుస్తకాలు వెలువడ్డాయి. 1994 లో టి.జె.ఎస్.జార్జ్ “ది లైఫ్ అండ్ ట్రైమ్స్ ఆఫ్ నర్సీన్” అనే పేరున పుస్తకాన్ని వేలువరించగా, 2007లో, నర్సీన్ కుమారైలు ప్రియా దత్త, నమ్రతా దత్త లు కలసి వారి తల్లిదండ్రుల జీవితాల గురించి “మిస్టర్ అండ్ మిసెస్ దత్త మెమారీన్ ఆఫ్ అవర్ పేరెంట్స్” అనే పుస్తకాన్ని ప్రచరించారు. అదే సంవత్సరం కిశ్వర్ దేశాయ్ డార్లింగ్జీ, ది ట్రూ లవ్ సోర్ ఆఫ్ నర్సీన్ సునీల్ దత్త పుస్తకాలు విడుదల అయ్యాయి. 2018లో వచ్చిన నర్సీన్ కుమారుడు సంజయ్ దత్త బయాపిక్ చిత్రం సంజ్ లో నర్సీన్ పాత్రను మనీషా కోయిరాలా పోషించించి ప్రేక్షకులను మెప్పించింది. ఈ చిత్రం 2018లో అత్యధిక వసూళ్లు చేసిన భారతీయ చిత్రాలలో ఒకటిగా నిలిచింది.

పురస్కారాలు

1957లో నర్సీన్ మదర్ ఇండియా సినిమాలో నటనకు గాను ‘ఫిలింఫేర్ ఉత్తమనటి’ అవార్డు అందుకున్నారు. ఈ సినిమా ‘ఆస్కార్ అవార్డు’ కు నామినేట్ చేయబడింది.

1958 లో పద్మశ్రీ పురస్కారాన్ని పొందిన సినిమా రంగానికి చెందిన తొలి నటి నర్సీన్.

1968లో ‘రాత్ చౌర్ దిన్’ సినిమాలో నటించిన నర్సీన్ ‘జాతీయ ఉత్తమనటి’ అవార్డుతో, ‘చౌర్సీ’

పురస్కారం అందుకున్న తొలి నటీమణి.

1958లో చేకొస్టోవేకియాలో జరిగిన చలన చిత్రోత్సవంలో మదర్ ఇండియా సినిమాలో నటనకు “కార్లోవివేరీ ఉత్తమ నటి అవార్డు” సాధించిన తొలి నటి.

2001లో హీరోహోండా కంపెనీ, స్టోర్డస్టో సినీపత్రిక “బెస్ట్ ఆర్టిస్ట్ ఆఫ్ ది మిలీనియం” పురస్కారాన్ని ప్రముఖ హిందీ నటుడు అమితాబ్ కలిపి ప్రదానం చేశాయి.

1993 డిసెంబర్ 30 వ తేదీన భారత తపాలా శాఖ నర్సీన్ దత్త జ్ఞాపకార్ధం ఒక రూపాయి విలువ గల పోస్టల్ స్టాంప్సు విడుదల చేసింది.

(జూన్ 1 న జయంతి సందర్భంగా..)

హరివల్లు

ఆకాశంతో పాటూ నా మనసునూ
మబ్బులు కమ్మేసాయి. సాయంత్రమైనా
మబ్బులు చెదరలేదు, వర్షమూ కురవలేదు.
బాగా ఆలోచించి ఆత్మహత్య చేసుకోవాలని
నిర్ణయించుకున్నాను. గింజాకుంటూనో, బాధ
పడుతూనో, నొప్పిని భరిస్తానో చనిపోవడం
ఇష్టం లేదు. ఏ నొప్పి లేకుండా చనిపోవాలి.
ఆలోచిస్తా ఉండగా పక్క ప్లాట్ఫోనీ పీటర్
గారు గుర్తుకొచ్చారు. ఆర్టీలో పనిచేసి రిటైర్,
ఒంటరిగా ఉంటున్నారు. వారి దగ్గర
నిద్రమాత్రలు ఉంటాయి. వారి ఇంటికి వెళ్లి,
కాసేపు వారితో కాలక్షేపం చేసి, వారికి
తెలియకుండా నిద్రమాత్రలు కాజేస్తే, ఏ
నొప్పి లేకుండా సులభంగా ఆత్మహత్య
చేసుకోవచ్చనిపించింది. పీటర్ గారి ఇంటికి
వెళ్లడానికి తలుపు తెరిచాను.

గాలి బలంగా వీసోంది. వర్షం సన్నగా
మొదలైంది. పరుగులాంటి నడకతో వారి ఇంటికి
వెళ్లాను. వారు ఏదో పుస్తకం చదువుతున్నారు. అలికిడి
విని నా వైపు చూశారు.

“హరితా! ఏంటమ్మా! ఇంత రాత్రి పూట ఇలా వచ్చావ్?”
ఆప్యాయంగా అడిగారు.

“ఏం లేదు తాతయ్యా! నిద్ర పట్టడంలేదు. మీతో కాసేపు
కాలక్షేపం చేద్దామని వచ్చాను”

“చాలా మంచిది. ఇలా కూర్చో!” పుస్తకం పక్కన పెడుతూ
చెప్పారు.

“భోంచేశారా తాతయ్యా?” అడిగాను.

“చేశాను” బదులిచ్చారు.

“పాలు కలుపుకొని తీసుకురానా?”

“నీకెందుకమ్మా శ్రమ?”

“ఇందులో శ్రమేముంది తాతయ్యా!” అంటూ వారి వంట
గదికి వెళ్లి పాలు కలుపుకొచ్చి పీటర్ గారికి ఇచ్చాను.

అప్పటివరకూ తను చదివిన పుస్తకం గురించి చెప్పడం
మొదలుపెట్టారు పీటర్ గారు. వారు మాట్లాడడం మొదలు
పెడితే తుఫాను తీరం డాటినట్టే. ఆరంభమే తప్ప
అంతమెక్కడో తెలీదు. ఎదుటివారికి మాట్లాడే అవకాశం
ఇవ్వారు. తను మాట్లాడుతున్నది ఎదుటివారు వింటున్నారా
లేదా అని కూడా ఆలోచించరు, మాట్లాడుతూనే ఉంటారు.
వారు తన మాటల్ని కొనసాగిస్తున్నారు కానీ, నా మనసు

కథ

- పేట యుగంధర్, 9492571731

ఎప్పటిలాగే కిపోర్ ఆలోచనల్లో మునిగిపోయింది.

నా పేరు హరిత. మొదటి చూపులోనే తొలకరి చినుకులా
కిపోర్ నన్ను ఆకర్షించాడు. క్రమంగా ఇడ్డరం దగ్గరయ్యాం.
స్నేహం చేశాం. ఆ స్నేహం ప్రేమగా రూపాంతరం చెందడానికి
ఎక్కువ సమయం పట్టలేదు. జీవితంలో మరికొంత స్థిరపడ్డాక
పెళ్లి చేసుకుందామని చెప్పేవాడు. అతని ఆలోచనలు ఎప్పుడూ
ఆకాశాన్ని తాకేవి. ఆష్టోట్ వెళ్లాలని, డబ్బులు
సంపాదించాలని, స్టోర్స్ కంపెనీ ఏర్పాటు చేయాలని, కోట్లు
కూడబెట్టాలని, సమాజంలో ధనవంతుడిగా గుర్తింపు
పొందాలని, లగ్గరీగా బతకాలనీ కలలు కనేవాడు. అతని ఆత్మ
విశ్వాసం చూస్తే సాధించగలడనే అనిపించేది.

నాలుగేళ్ళ క్రితం మొదలైన మా ప్రేమ చాలాకాలం
సాఫీగానే సాగింది. ఏడాది క్రితం కిపోర్ కోరుకున్నట్టే
అమెరికాలోని పెద్ద కంపెనీలో అతనికి కొలువు దొరికింది.
చాలా సంబంధాన్ని అక్కడ స్థిరపడ్డాక, నన్ను పెళ్లి
చేసుకుని అమెరికాకు తీసుకుని వెళ్లాడని ఆశపడ్డాను.
అమెరికాకు వెళ్లాడు కూడా నాకు ఫోన్ చేసి మాట్లాడేవాడు. ఆ
తర్వాత క్రమంగా నన్ను దూరం పెట్టడం మెదలుపెట్టాడు.
ఫోన్ చేస్తే లిఫ్ట్ చెయ్యడు. బిజీ అని రిప్పే పెడతాడు. నేను

నిజమే అనుకున్నాను. మా మధ్య మాటలు తగ్గి, దూరం పెరిగింది.

నిన్ననే తెలిసింది, అతడు అక్కడే ఒక డబ్బున్న గ్రీన్ కార్డ్ అమ్మాయిని పెళ్ళి చేసుకున్నాడని. వెంటనే అతనికి ఫోన్ చేసి నిలదీశాను. అమెరికాలో స్థిరపడ్డ ఒక కేరళ అమ్మాయితో మూడు నెలల క్రితమే తన పెళ్ళి జరిగిందని, ఆ అమ్మాయి తండ్రి ధనవంతుడని, ఆమె ఒక్కతే కూతురని, ఆ అమ్మాయిని పెళ్ళి చేసుకుంటే తన కేరీకు లిఫ్ట్ దొరుకుతుందన్న ఉండేశ్యంతో, ఆ అమ్మాయిని పెళ్ళి చేసుకున్నట్టు చెప్పాడతను. తనని మరచిపోయి మరో మంచి అబ్బాయిని చూసి పెళ్ళి చేసుకోమని నాకు సలహా కూడా ఇచ్చాడు. అతని మాటల్లో నాపట్లు అందోళన గానీ, బాధగానీ లేదు. మరో అమ్మాయిని పెళ్ళి చేసుకోవాలన్న ఆలోచన వచ్చినప్పుడు మా నాలుగేళ్ళ ప్రేమను పరిగణనలోకి తీసుకున్నట్టు కూడా లేదు. నా పట్లు, నా ప్రేమ పట్ల ఇంత నిర్దఖ్యమా? నా ఆలోచనలు నన్ను డిప్రేషన్లోకి నెట్టేసాయి. ప్రేమపై నమ్మకాన్ని, జీవితంపై ఆసక్తిని పోగొట్టుకున్నాను. ఫలితంగా ఆత్మహత్య చేసుకుని తనువు చాలించాలని నిర్ణయించుకున్నాను.

“హరితా! నేను చెప్పేది వింటున్నావా?” పీటర్ గారి మాటలు నన్ను ఈ లోకంలోకి తీసుకొచ్చాయి.

“అదీ... అదీ.....” నీళ్ళ నమిలాను.

“నీకు నిద్రవస్తున్నట్టు ఉంది. వెళ్ళి పడుకో! రేపు మాట్లాడుకుందాం!” చెప్పారు పీటర్ గారు.

“మీరు పడుకోరా?”

“నిద్రమాత వేసుకుంటే గానీ నాకు నిద్రపట్టదు!” చెప్పారు పీటర్ గారు.

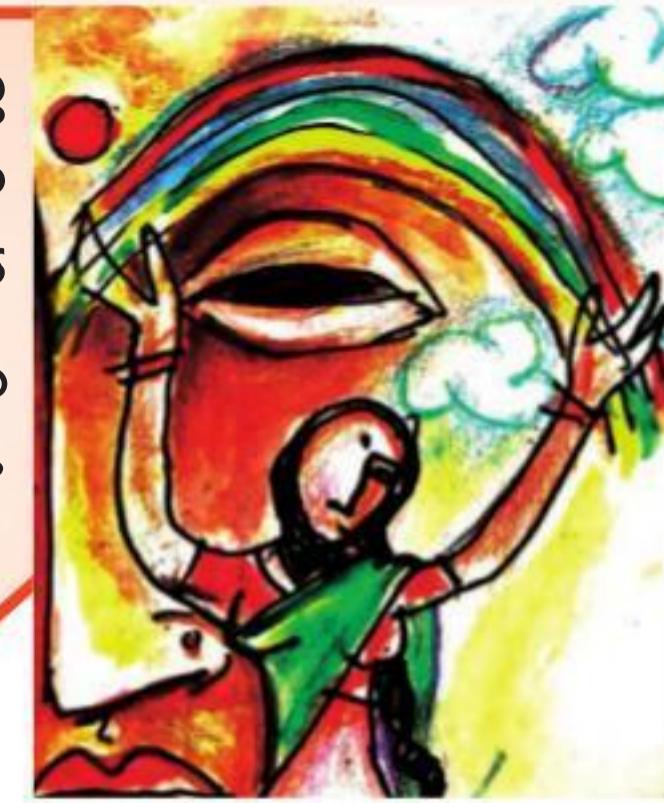
“తీసుకుని వస్తాను ఉండండి” అంటూ పెల్చి దగ్గరకు వెళ్ళాను.

పీటర్ గారి చేతికి ఒక మాత్ర, గ్లాసుడు మంచినీరు అందించాను. వారికి తెలియకుండా పది మాత్రలను టీపాయ్ పైనున్న కరపత్రంలో మడిచి, పీటర్ గారికి “గుడ్ నైట్” చెప్పి బయటపడ్డాను.

వర్షం జోరుగా కురుస్తోంది. వర్షంతో పోటీపడుతున్నట్టు పెద్దగా శబ్దం చేస్తా గాలి పీస్తోంది. మరోవైపు ఉరుములు, మెరుపులు. నా మనసులోని సంఘర్షణల లాగే ప్రకృతి కూడా వర్షంతో, పోరుగాలితో, ఉరుములమెరుపులతో సంఘర్షణను అనుభవిస్తున్నట్టు ఉంది. వర్షం ఈ రాత్రికి ఇలాగే కురిస్తే మరికొందరి ప్రాణాలు తీసి, నాకు తోడు పంపుతుందేమో. ఇంట్లోకి వచ్చి గడియపెట్టి, నిద్రమాతలు చుట్టిన పోట్లాన్ని నెమ్ముదిగా విప్పదీశాను. అప్రయత్నంగా పొట్లం కట్టిన కరపత్రం వైపు చూసాను.

కరపత్రంలో ఒక అమ్మాయి ఫోటో, అందులో పొందుపర్చిన అక్కరాలు నన్ను చూపు తిప్పుకోనివ్వలేదు. నా కండ్లు ఆ అక్కరాల వెంట పరుగులు తీసాయి. “సివిల్స్ మొదటి ర్యాంక్ సాధించిన కుమారి మధుమతికి ఘనస్తాన్నం” అని

పద్మో తరగతిలో నేను మా ఊలి ప్రాసుమ్మల్లో ఘన్సు వచ్చాను. కానీ బావను ఏం.సి.పి చదివించడం కోసం నా చదువు నిలిపేశారు. ఇద్దలినీ చదివించే స్థిరమత లేదని, నన్ను చదివిస్తే బావ వ్యవసాయం చేయాలిని వస్తుందని, అదే బావను చదివించి, ప్రయోజకుడ్ని చేసి, నన్ను తనకు ఇచ్చి పేళ్ళ చేస్తే, ఇద్దరం సుఖంగా బతుకుతామన్నది వాలి ఉండేశ్యం.

రాసుంది. ఆ అమ్మాయి ఫోటోను నా కళ్ళ తీక్షణంగా గమనించాయి. ఆ ఫోటోలో ఉన్న అమ్మాయి మధుమతి అని, ఆ అమ్మాయి సివిల్స్ లో మొదటి ర్యాంక్ సాధించినందుకు సన్నానం చేస్తున్నారని అర్థమైంది. కానీ నేను ఆలోచిస్తున్నది ఆ అమ్మాయికి జరుగుతున్న సన్నానం గురించి కాదు, ఆ అమ్మాయి గురించి. ఆ అమ్మాయిని ఇంతకు ముందు ఎక్కడో చూసినట్టు అనిపించింది. గతాన్ని తవ్వి ఆ అమ్మాయిని గుర్తించడానికి నాకు ఎక్కువ సమయం పట్టలేదు. ఎందుకంటే అలాంటి విలక్షణమైన వ్యక్తిత్వం కలిగినవారు జీవితంలో మనకు అరుదుగా తారస పడుతూ ఉంటారు. నా ఆలోచనలు నాలుగేళ్ళ వెనక్కు వెళ్ళాయి.

సరిగ్గా నాలుగేళ్ళ క్రితం లోకల్ ట్రైన్లో ఆఫీసు నుండి ఇంటికి వెళ్తున్నా: కూర్చోవడానికి చోటులేక నిలిపీనే ప్రయాణం చేస్తున్నా: నా ఎదురు సీట్లో ఒక నలభై యేళ్ళ ఆవిడ మౌనంగా కూర్చుని ఉంది. ఆమె కళ్ళ నుండి కన్నీరు ధారగా కారుతోంది. ముఖం తోటకూర కాడలా వాడిపోయింది. ఆమెకు ఎడము వైపున ఆమె భర్త కాస్తంత హండాగా, మరికాస్త కోపంగా కూర్చుని ఉన్నాడు. పల్లెటూరి రైతులా ఉంది అతని వాలకం. కుడి పక్కన కూర్చుని ఉన్న ఇరవైయేళ్ళ అమ్మాయి వైపు నా చూపు మరల్చాను. బహుశా ఆ అమ్మాయి వారి కూతురు అయ్యిందపచ్చ. ఆ అమ్మాయిని పరిశీలనగా చూశాను. కళ్ళు, ముక్కు పొందికగా ఉన్నాయి. ఒత్తెన జుట్టు, చామన ఛాయ. ఆ అమ్మాయి కళ్ళలో పట్టుదల, చూపులో స్ఫుర్తి, ముఖంలో ఆత్మ విశాసం స్ఫుర్తంగా కనబడుతున్నాయి. ఏడుస్తున్న తన తల్లిని ఉదారుస్తోంది ఆ అమ్మాయి. కానీ ఆవిడ ఎందుకు ఏడుస్తోందో తెలుసుకోవాలన్న కుతూహలం పెరిగింది.

నేను సీటుకోసం తనవైపు చూస్తున్నానని అనుకుంది ఆ అమ్మాయి. తను కూర్చున్న సీటులో కాస్త పక్కకు సర్పుకొని, నేను కూర్చోవడానికి కాస్తంత చోటు ఏర్పాటు చేసింది. వారేదో బాధలో ఉండి కూడా, నేను నిల్చుని ప్రయాణం చేస్తా ఇబ్బంది పడుతున్న విషయాన్ని ఆ అమ్మాయి గమనించి, నాకు సహాయం చేయడానికి ప్రయత్నించడం నాకు ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించింది.

“మీ అమ్మగారికి ఏమయ్యింది?” అంటూ ఆ అమ్మాయితో మాట కలిపాను.

ఆ అమ్మాయి కాస్త నిట్టుర్చి చెప్పడం మొదలుపెట్టింది. “నా పేరు మధుమతి. తను మా అమ్మ భారతి. పీరు మా నాన్గారు వీరయ్య. ఇద్దరూ వ్యవసాయం చేసారు. చాలా

యేళ్ళ క్రితమే మా మేనత్త, మామయ్య చనిపోతే, వారి కొడుకైన కుమార్ బావను మా ఇంటికి తీసుకుని వచ్చారు నాన్న. మగబిడ్డలు లేకపోవడంతో బావను సొంత కొడుకులా పెంచారు. అతను నాకన్నా ఆరేళ్ల పెద్ద. మా ఇద్దరికి మంచి చదువులు చెప్పించే స్తోమత లేకపోవడంతో బావను ప్రయివేటు స్వామీలోనూ, నన్ను సర్చారు బడిలోనూ చదివించారు. ఆపై అతన్ని పట్టుంలో హస్టల్లో పెట్టి ఇంటరు, డిగ్రీ కూడా చదివించారు. పదో తరగతిలో నేను మా ఊరి ప్రాస్మాల్లో ఫస్ట వచ్చాను. కానీ బావను ఎం.సి.వీ చదివించడం కోసం నా చదువు నిలిపేశారు. ఇద్దరినీ చదివించే స్తోమత లేదని, నన్ను చదివిస్తే బావ వ్యవసాయం చేయాల్సి వస్తుందని, అదే బావను చదివించి, ప్రయోజక్కు చేసి, నన్ను తనకు ఇచ్చి పెళ్లి చేస్తే, ఇద్దరం సుఖంగా బతుకుతామన్నది వారి ఉద్దేశ్యం. బావ కూడా నన్ను ప్రేమిస్తున్నానని, పెళ్లిచేసుకుంటానని తరచూ చెప్పేవాడు. అందరం కోరుకున్నట్టే బావ సిటీలోని సాస్క్షేహిక కంపెనీలో ఉద్యోగం సంపాయించాడు. నేను దూరవిద్య ద్వారా ఇంటర్ పూర్తి చేసి ప్రస్తుతం భాశిగా ఉన్నాను. పల్లెకు వచ్చి నన్ను పెళ్లి చేసుకోవాల్సిందిగా బావకు ఉత్తరం రాశాడు నాన్న. కానీ అటువైపు నుండి జవాబు రాలేదు. దాంతో బావను వెతుక్కుంటూ సిటీకు వచ్చాము. అట్రస్

పట్టుకుని అతన్ని కలిశాము. బావకు

నన్ను పెళ్లి చేసుకోవడం ఇష్టం

లేదట. తన కోలీగీను

ప్రేమించానని, ఆమెనే

పెళ్లిచే నుకుంటానని

చెప్పాడు. తన చదువుకు

పెట్టిన ఖర్చు లెక్కగడితే

తిరిగి ఇచ్చేస్తానని

ని ० ८ ८ २ ० १ ०

న మాధానమిచ్చాడు.

నాన్నకు కోపం వచ్చి

అతని చెంప చెఱ్లుమనిపించాడు.

అతడు ఆవేశంతో

నాన్నగారి చోక్కు పట్టుకున్నాడు.

అమ్మ ఇద్దరినీ చెదరగొట్టి

బావను తిట్టి నన్ను, నాన్నను తీసుకుని వచ్చేసింది.

బావ చేసిన మోసాన్ని

తలదించుకొన్నాడు.

నాన్నకు కోపం వచ్చి

అతని చెంప చెఱ్లుమనిపించాడు.

అతడు ఆవేశంతో

నాన్నగారి చోక్కు పట్టుకున్నాడు.

అమ్మ ఇద్దరినీ చెదరగొట్టి

బావను తిట్టి నన్ను, నాన్నను తీసుకుని వచ్చేసింది.

బావ చేసిన మోసాన్ని

తలదించుకొన్నాడు.

నాన్నకు కోపం వచ్చి

అతని చెంప చెఱ్లుమనిపించాడు.

అతడు ఆవేశంతో

నాన్నగారి చోక్కు పట్టుకున్నాడు.

అమ్మ ఇద్దరినీ చెదరగొట్టి

బావను తిట్టి నన్ను, నాన్నను తీసుకుని వచ్చేసింది.

బావ చేసిన మోసాన్ని

తలదించుకొన్నాడు.

నాన్నకు కోపం వచ్చి

అతని చెంప చెఱ్లుమనిపించాడు.

అతడు ఆవేశంతో

నాన్నగారి చోక్కు పట్టుకున్నాడు.

అమ్మ ఇద్దరినీ చెదరగొట్టి

బావను తిట్టి నన్ను, నాన్నను తీసుకుని వచ్చేసింది.

బావ చేసిన మోసాన్ని

తలదించుకొన్నాడు.

నాన్నకు కోపం వచ్చి

అతని చెంప చెఱ్లుమనిపించాడు.

అతడు ఆవేశంతో

నాన్నగారి చోక్కు పట్టుకున్నాడు.

అమ్మ ఇద్దరినీ చెదరగొట్టి

బావను తిట్టి నన్ను, నాన్నను తీసుకుని వచ్చేసింది.

బావ చేసిన మోసాన్ని

తలదించుకొన్నాడు.

నాన్నకు కోపం వచ్చి

అతని చెంప చెఱ్లుమనిపించాడు.

అతడు ఆవేశంతో

నాన్నగారి చోక్కు పట్టుకున్నాడు.

అమ్మ ఇద్దరినీ చెదరగొట్టి

బావను తిట్టి నన్ను, నాన్నను తీసుకుని వచ్చేసింది.

బావ చేసిన మోసాన్ని

తలదించుకొన్నాడు.

నాన్నకు కోపం వచ్చి

అతని చెంప చెఱ్లుమనిపించాడు.

అతడు ఆవేశంతో

నాన్నగారి చోక్కు పట్టుకున్నాడు.

అమ్మ ఇద్దరినీ చెదరగొట్టి

బావను తిట్టి నన్ను, నాన్నను తీసుకుని వచ్చేసింది.

బావ చేసిన మోసాన్ని

తలదించుకొన్నాడు.

నాన్నకు కోపం వచ్చి

అతని చెంప చెఱ్లుమనిపించాడు.

అతడు ఆవేశంతో

నాన్నగారి చోక్కు పట్టుకున్నాడు.

అమ్మ ఇద్దరినీ చెదరగొట్టి

బావను తిట్టి నన్ను, నాన్నను తీసుకుని వచ్చేసింది.

బావ చేసిన మోసాన్ని

తలదించుకొన్నాడు.

నాన్నకు కోపం వచ్చి

అతని చెంప చెఱ్లుమనిపించాడు.

అతడు ఆవేశంతో

నాన్నగారి చోక్కు పట్టుకున్నాడు.

అమ్మ ఇద్దరినీ చెదరగొట్టి

బావను తిట్టి నన్ను, నాన్నను తీసుకుని వచ్చేసింది.

బావ చేసిన మోసాన్ని

తలదించుకొన్నాడు.

నాన్నకు కోపం వచ్చి

అతని చెంప చెఱ్లుమనిపించాడు.

అతడు ఆవేశంతో

నాన్నగారి చోక్కు పట్టుకున్నాడు.

అమ్మ ఇద్దరినీ చెదరగొట్టి

బావను తిట్టి నన్ను,

వెయ్యితీర్పు

సింహాపరి రాజు సభ కొలువు తీరి ఉంది. మహామంత్రి రాచకార్యం మీద పోరుగు దేశం వెళ్ళాడు. గురుకులంలో చదువుకునే మహారాజు కుమారుడు, మహామంత్రి కుమారుడు వేసవి సెలవులకని గురుకులం నుండి వచ్చారు. వారిరువురు సభలో కూర్చున్నారు.

అప్పుడే ఒక జంట పోట్లాడుకుంటూ సభలోకి ప్రవేశించారు.

“ఏంటీ మీ గొడవ?” అన్నాడు మహారాజు.

“చూడండి మహారాజా! భార్యాభర్తలలో భార్యే గొప్పవడని నేనంటే... కాదు భర్తే గొప్పని ఈయన అంటున్నాడు” అంది భార్య.

“కాదు మహారాజా! ముమ్మాటికి భర్తే గొప్పవాడు అని నేనంటే... కాదు నేను గొప్ప అని వాదనకు దిగుతోంది.. మీరే తీర్పు చెప్పాలి?” అన్నాడు భర్త.

సమయానికి మంత్రి గారు కూడా లేరు అని ఆలోచించి

పందెం పెడతాను... అందులో ఎవరు గెలిస్తే వారే గొప్పవారు సరేనా” అన్నాడు మంత్రి కుమారుడు.

అందుకు సరే నన్నారు వాళ్ళు.

“మహారాజా! ఇప్పుడే వస్తాను” అని మంత్రి కుమారుడు వెళ్ళి కాసేపటికి బాగా కాలుతున్న ఇనుప కడ్డిని తీసుకువచ్చాడు, అది పొగలు కక్కుతోంది.

“ఈ ఇనుప కడ్డితో నేను మీ ఇద్దరి చేతుల మీద వాతలు పెడతాను... ఎవరు ఎక్కువ వాతలను ఓర్చుకుంటే, వారే నెగ్గినట్లు” అని వారి చేతులను పట్టు కోబోయాడు.

“అయ్యా! బుధి వచ్చింది, ఇంకెప్పుడూ గొడవపడము... మా ఆయనే గొప్పవాడు” అంది భార్య.

“కాదు మా ఆడదే గొప్పది” అన్నాడు భర్త.

“సంసారమనే బండికి భార్య, భర్త రెండు చక్కల లాంటి వారు అవి రెండూ సమానంగా కదిలితేనే గమ్మాన్ని సులభంగా చేరుకుంటాము. ఎత్తు, పల్లాలు కష్టాలకు, సుఖాలకు చిహ్నాలు!” అన్నాడు మంత్రి కుమారుడు.

సభలోని వారంతా కరతాలధ్వనులు చేశారు.

“అయినా ప్రజా సమస్యలపైన రాజుగారు చర్చించే విలువైన సభకు అంతరాయం కలిగించిన మీకు, ఒక శిక్షను రాజు గారు అమలు చేయాలని సూచిస్తున్నాను. మీరు ఉండే గ్రామంలో మీ భార్యాభర్తలు వారం రోజుల పాటు వీధులను శుభ్రపరచాలి” అన్నాడు మంత్రి కుమారుడు.

మహారాజు ఆ శిక్షను అమలు పరుస్తూ తీర్పునిచ్చాడు.

సమస్యను చక్కగా పరిష్కరించినందుకు మహారాజు మంత్రి కుమారుణ్ణి సత్కరించాడు. రాజకుమారుడు కూడా ఎంతో సంతోషించాడు.

- యు.విజయశేఖర రెడ్డి, 9959736475

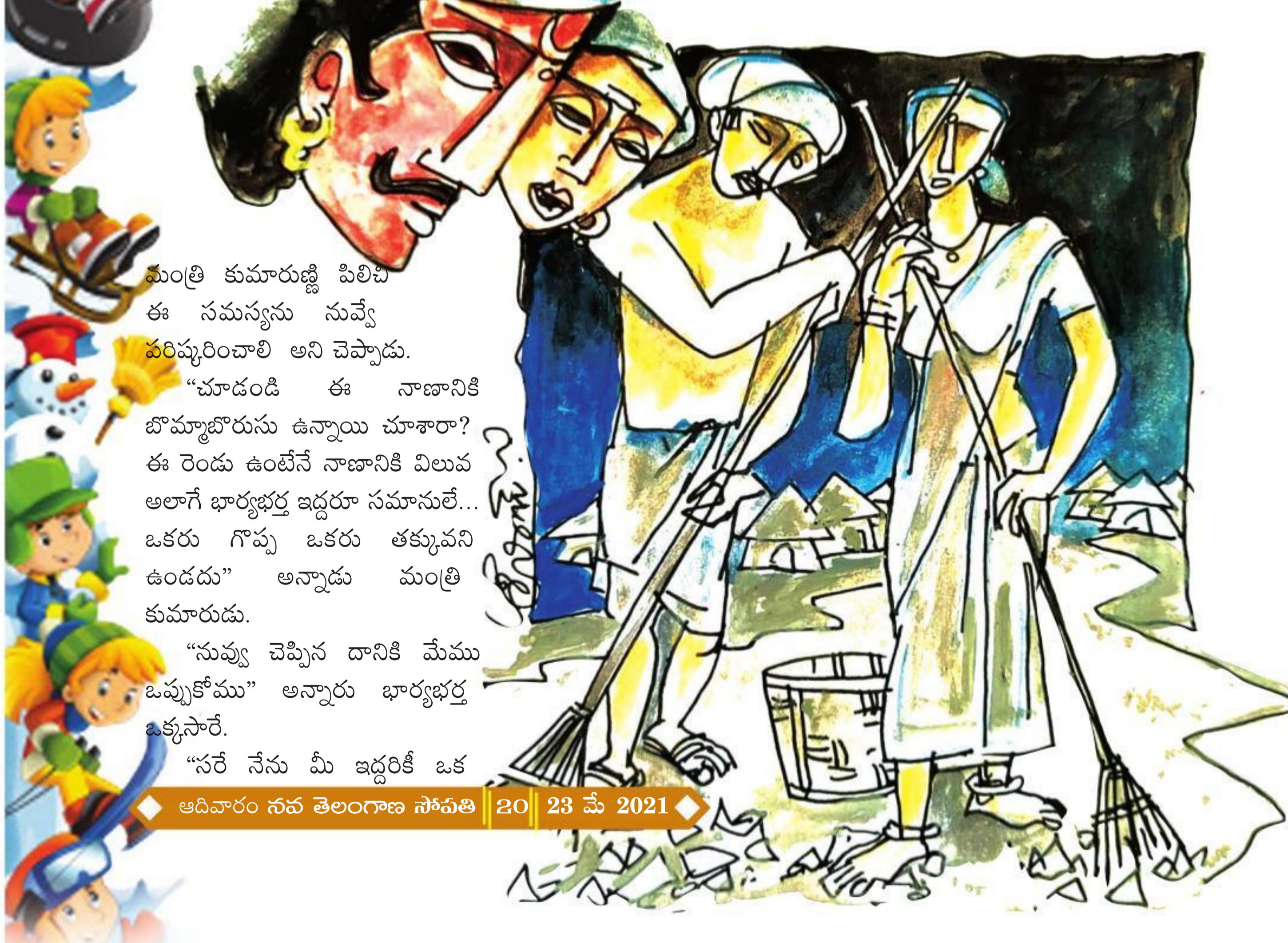
మంత్రి కుమారుణ్ణి పిలిచి
ఈ సమస్యను నువ్వే
పరిష్కరించాలి అని చెప్పాడు.

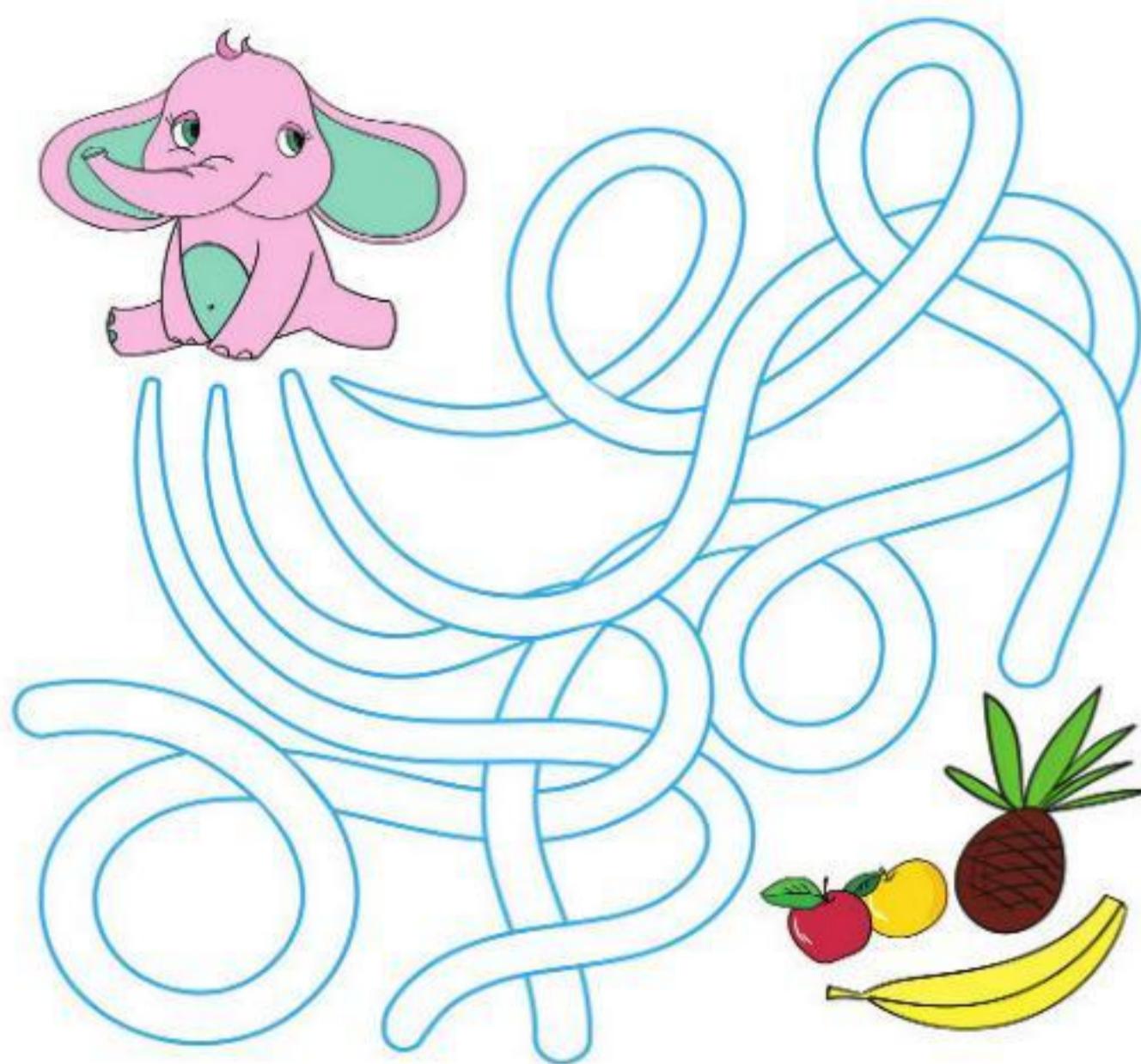
“చూడండి ఈ నాణానికి
బోమ్మాబోరును ఉన్నాయి చూశారా?
ఈ రెండు ఉంటేనే నాణానికి విలువ
అలాగే భార్యాభర్త ఇద్దరూ సమానులే...
ఒకరు గొప్ప ఒకరు తక్కువని
ఉండదు” అన్నాడు మంత్రి
కుమారుడు.

“నువ్వు చెప్పిన దానికి మేము
ఒప్పుకోము” అన్నారు భార్యాభర్త
ఒక్కసారే.

“సరే నేను మీ ఇద్దరికి ఒక

◆ ఆదివారం నవ తెలంగాణ సంఘమ || 20 || 23 మే 2021 ◆

దారేక? పైన కనిపిస్తున్న బొమ్మలో బుల్లి ఏనుగుకు ఆకలి వేస్తుంది. ఎదురుగా నచ్చిన ఫలాలు ఉన్నాయి. కానీ వేళ్ళ దారి మాత్రం గందరగోళంగా ఉండట.. ఎలా వెళ్లాలో తెలియక ఇబ్బంది పడుతోంది. మీరేమైనా సాయం చేయగలరా..

తేడాలు పైన కనిపిస్తున్న రెండు బొమ్మలు ఒకేలా కనిపిస్తున్నాయి, కానీ వాటిలో ఆరు తేడాలు ఉన్నాయి. అవి ఏంటో కనిపెట్టగలరేమో ప్రయత్నించండి చూద్దాం..!!

పక్కన కనిపిస్తున్న బొమ్మలో కొన్ని వస్తువుల ఆధారంగా దేని విలువ ఎంత అని కనుగొని ‘?’ దగ్గర సమాధానం ఎంత వస్తుందో చెప్పగలరేమో.. ప్రయత్నించండి చూద్దాం..!!

◆ ఆదివారం నవ తెలంగాణ సంహిత || 21 || 30 మే 2021 ◆

పుట్టి గింభర్ బుడ్జోడి తెలివి - 42

కొబ్బరికాయ పండు
ఎష్టుడు అవుతుంది
నాన్నా!

!@#\$?

రంగులేద్దాం..! పైన కనిపిస్తున్న బొమ్మ జ్ఞానం వైటలో చాలా క్యాట్సుగా ఉంది. దానికి తగిన రంగులు అద్ది మరింత అందంగా చేయగలరేమో ప్రయత్నించండి చూద్దాం..!!

$$48 = \text{Red Gummy Bear} + \text{Lollipop} + \text{Red Gummy Bear}$$

$$\text{Watermelon} \times \frac{1}{2} = 0$$

$$\text{Purple Ring} = \text{Red Gummy Bear} \div \text{Purple Ring}$$

$$\text{Red Gummy Bear} = \text{Lollipop}$$

$$\text{Purple Ring} + \text{Red Gummy Bear} + \text{Watermelon} + \text{Lollipop} = ?$$

13 తరువాయి... ఫోరమైన నేరం. కాని నా దృష్టిలో మాత్రం అవి నా దేశం పట్ల ఒక హౌరునిగా నేను నిర్వహించిన నా విద్యుత్ ధర్మం. ఏదేమైనప్పిచేస్తినీ మీరు విధించే శిక్షను స్వీకరించేందుకు నేను సిద్ధంగా వున్నాను. గౌరవనీయులైన న్యాయమూర్తిగారూ! వాస్తవంగా నిర్దేశివైన నాకు శిక్షను విధించమని మీ చట్టం మిమ్మల్ని నిర్దేశిస్తున్నది. అటువంటి చట్టం కుళ్ళపోయిందని మీరు భావిస్తే ఇక మీకున్న ఒక మార్గం మీ ఉద్యోగానికి రాజీనామా చేయడం. లేదా మీ చట్టం ఉన్నటమైనదని - అది యా దేశ ప్రజలకు మేలుచేసేది మాత్రమేనని అంతే కాదు నా చర్యలు దేశ ప్రయోజనాలకు హనికరమని మీరు భావిస్తే కలినమైన శిక్షను మీరు నాకు విధించవచ్చు." తన ప్రకటన చదివేందుకు గాంధీజీకి 15 నిమిషాలు పట్టింది. గాంధీజీ ప్రకటన చదువుతున్నంతేపు, ఆ తరువాత కొన్ని నిమిషాల పరకు, కోర్కెలో ఒక గంభీర వాతావరణం గోచరించింది.

అయితే గాంధీజీ ప్రకటన తరువాత యెవరికీ అర్థం కాని విషయం, జరుగుతున్న విచారణలో ముద్దాయి యెవరని? బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ముందు గాంధీజీ ముద్దాయిగా నిలబడ్డాడా లేక భగవంతుని ముందు - మానవత ముందు, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమే ముద్దాయిగా నిలబడిందా అన్నది యెవరికీ అర్థం కాలేదు. గాంధీజీ ప్రకటన ప్రభావం నుండి కొన్ని క్షణాల తరువాత తేరుకున్న పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ విచారణ

కొనసాగించాల్సిందిగా న్యాయమూర్తిని అభ్యర్థించాడు. అయిన అభ్యర్థన ప్రకారం విచారణ జరిగి గాంధీజీకి ఆరు సంవత్సరాల కారాగార శిక్ష విధించబడింది. ఒక గొప్ప దేశ భక్తునికి- అహింసావాదికి శిక్ష విధిస్తున్న సందర్భంగా న్యాయమూర్తు బ్రూంఫీల్డ్ తీవ్ర కలవరానికి లోనయ్యాడు. అయినా నిగ్రహించుకొని అసాధారణమైన జాగ్రత్తతో గాంధీజీ పట్ల ఉన్నత-గౌరవ పదజాలాన్ని ప్రయోగిస్తా, తన తీర్పుని వెలువరించాడు న్యాయమూర్తి. తీర్పుని ముగిస్తా న్యాయమూర్తి బ్రూంఫీల్డ్ చెప్పిన మాటలు గాంధీజీ ప్రాంతానికి దర్శణం పడుతూ గాంధీజీ పట్ల న్యాయమూర్తికి వున్న గౌరవాన్ని తెలియజేస్తాయి. న్యాయమూర్తి మాటల్లో అవి... "కాలక్రమ పరిణామంలో భారత ప్రభుత్వం మీ శిక్షని తగ్గించి మిమ్మల్ని విడుదల చేయగలిగితే మీ విషయంలో నా కన్నా ఎక్కువ సంతోషించే వారు ఎవరూ వుండరు."

ఇక యిప్పుడు, స్వాతంత్య భారత దేశంలో మనం రూపొందించుకొన్న ప్రజాస్వామ్య మనుగడకు, భావ ప్రాంతాల స్వేచ్ఛ యెంతో అవసరం. భారత హౌరుల భావ ప్రాంతాల స్వేచ్ఛని అణగదొక్కే యిం క్రూరమైన ఐ.పి.సి. సెక్షన్ 124-ఎను శాశ్వతంగా సమాధి చేయాల్సిన అవసరం యెంతైనా వుంది. ఆ మంచి రోజు త్వరలో వస్తుందని అశిధ్యాం.

- బసవరాజు నరేంద్రరావు, 99085 16549

11 తరువాయి... పట్టణ, నగర ప్రాంతాలు

పట్టణ ప్రాంతాలు మొత్తం భూమిపై 1 శాతం కాగా, ప్రజలు మాత్రం 50 శాతంగా ఉన్నారు. ఇవి పర్యావరణపరంగా సున్నిత ప్రాంతాలు. అవసరాల కోసం అడవులు, గడ్డిభూములు, మంచినీటి ప్రాంతాలు, చిత్తడి నేలల్ని నివాస ప్రాంతాలుగా, పరిశ్రమలు, రోడ్లు, వాణిజ్యం కోసం ఉపయోగిస్తున్నారు. పరిశ్రమలు, ఇశ్కనుంచి వెలువడే వ్యర్థాలు, ట్రాఫిక్, నీటి కాలుష్యం, మృత్తిక, వాయు కాలుష్యం పెరుగుతున్నాయి. ఇతర ప్రకృతి వ్యవస్థల కంటే అతివేడి, వర్షపు నీరు ఇంకక పోవడం ఇక్కడ సాధారణం. పట్టణ ప్రాంత ప్రకృతి వ్యవస్థ పెరుగుతూ ఉంటే దాని ప్రభావం ఇతర వ్యవస్థలపై పడి అవి క్షీణిస్తాయి. భార లోహలు, ఎరువులు, క్రిమిసంహారాలు, ఫార్మా పరిశ్రమల వ్యర్థాలు కాలుష్యాన్ని పెంచుతున్నాయి. అందుకే ఈ ప్రకృతి వ్యవస్థలో పచ్చదనానికి ప్రాముఖ్యతనివ్వాలి. పార్చులు, పారశాలలు, కార్యాలయాల భూమి స్థలాల్లో పచ్చదనాన్ని పెంచాలి. సుస్థిరమైన ప్రణాళికలు అమలు చేయాలి. వ్యర్థాల సమర్థ నిర్వహణకు చర్యలు తీసుకోవాలి.

ఎంతెంత దూరం?

పర్యావరణ విధ్వంసం వల్ల జరుగుతున్న నష్టం ప్రపంచానికి అర్థమవుతున్నా, ఆ స్థాయిలో నష్ట నివారణ చర్యలు లేవు. ఎన్ని తీర్మానాలు చేసినా, కార్యాలయాల ప్రకటించినా ఆయా దేశాల ప్రభుత్వాలకు చిత్తపుద్ది లేని పక్కంలో ప్రయోజనం

వ్యవస్థంగా

పర్యావరణ విధ్వం

సానికి, కాలుష్యానికి కారణమవుతున్న పారిశ్రామిక దేశాలు, నష్ట నివారణ తమ బాధ్యత కాదన్నట్టుగా వ్యవహరిస్తున్నాయి. దీని వల్ల మూడో ప్రపంచ దేశాలు నష్టపోతున్నాయి. లాభార్జనే ధ్వేయంగా పని చేసే అంతర్జాతీయ పెట్టుబడి సంస్థలు పర్యావరణ పరిరక్షణ వైపుగా చర్యలు తీసుకోకపోగా, విస్తృత స్థాయిలో సహా వనరుల్ని కొల్పగొడుతున్నాయి. ఈ భూగోళంపై, పర్యావరణపై ప్రజలందరికి పాక్కుంది. దానిని పరిరక్షించేలా ప్రజలు తమ ప్రభుత్వాలపై ఒత్తిడి పెంచేలా వారికి అవగాహన పెంచే బాధ్యత పురోగామి, అభ్యచ్యాయ శక్తులపై ఉంది.

ఏం నడుస్తున్నది?

రాజుభాయ్ ఏం నడుస్తున్నది?
 [ప్రాదే నడుస్తున్నది
 తెలుసు కానీ ఇంకా ఏం నడుస్తున్నది?
 [ప్రాదే నడుస్తున్నది.
 ప్రాడంటే మోసం. మోసం అంటే వంచన దగా!
 నిజాలు నిజాలవునో కాదో తెలీదు. అబద్ధాలు అబద్ధాలో
 అవునో కాదో తెలీదు. నిజాలు అబద్ధాల రూపంలో అబద్ధాలు
 నిజాల వేషంలో. అసలు నిజమేదో అబద్ధమేదో గజిబిజి
 గందరగోళం.

బక్కటి మాత్రం
 నిజమైన నిజం.
 నికార్యయిన నిజం. నిప్పయిన
 నిజం.
 అవును. ప్రాదే
 నడుస్తున్నది.
 అసలు ఈదడం అంటే
 తెలియని మనుషులు
 శవాలయ్యక నీట్లో
 తేలుతున్నారు. గజ ఈత
 గాళ్ళల్లా ఈదుతున్నారు.
 ప్రవాహంలో ముందుకు
 ప్రవాహంతో పాటు
 ముందుకు ముందుకే
 ఎక్కడికో??!! పవిత్రమై
 పోతున్న శవాలు.

ఎన్ని? ఎన్నో? ఎన్నోన్నో
 లెక్క కట్టండి. లెక్కలు రాని
 వాళ్ళ లెక్క పెట్టండి. లెక్కలు
 వచ్చి అబద్ధాలు చెప్పే వాళ్ళ
 లెక్క కట్టండి. ముందు
 బతికున్న వాళ్ళని లెక్క
 కట్టండి. చచ్చిన వాళ్ళ
 పోను బతికున్న
 వాళ్ళందరినీ వరసగా
 నించో పెట్టండి. బతికి
 ఉండాల్చిన వాళ్ళంతా బతికే
 ఉన్నారా లేదా? లెక్కకు రాని వాళ్ళంతా లేనట్టేనా?
 చచ్చినట్టేనా? పోయినట్టేనా? అప్పుడు చచ్చిన వాళ్ళ సంఖ్య
 పెంచి బతికున్న వాళ్ళ సంఖ్య తగ్గించాలి కదా!

ఏది సత్యం? ఏది అసత్యం? ఏం నడుస్తున్నది.

అవును [ప్రాదే నడుస్తున్నది.

జబ్బు...[ప్రాణాలు తోడేనే జబ్బు.. ప్రాణాలు తీసేనే
 జబ్బు.. జబ్బు.. జబ్బు.. దానంతట అదే వచ్చిందా? ఎవరైనా
 తెచ్చారా? మళ్ళీ వచ్చిందా? తిరగ బెట్టిందా? తిరగమోత

పెట్టారా? ప్రచారం వికటించి జబ్బు వోచ్చిందా? జబ్బు
 వచ్చిందని ప్రచారం అయ్యిందా? జబ్బు భయంగా మారిందా?
 భయమే ఓ జబ్బాయి పోయిందా? ఊపిరితిత్తులు పోగ
 చూరాయా? ఆక్షిజన్ కరువయిందా? మరి చచ్చిన మనిషిని
 వెంటిలేటర్ ఎప్పుడు నిద్ర లేపుతుంది? లేపుతుందా? బిల్లు
 కట్టడం అయ్యేక లేపుకు పోతుందా? మందులేవీ కనిపించవ.
 నల్ల బకాసురుడి కడుపులో దాక్కున్నాయా?

దాక్కర్ కోటేశ్వరావులందరూ కోటీశ్వరావులయి
 పోవడమేమిటి?

ఏం నడుస్తున్నది?...
 అవును [ప్రాదే నడుస్తున్నది.
 వచ్చేసింది. వచ్చింది. సంజీవని. ఒకటి కాదు రెండూ
 మూడు వచ్చేవి వోచ్చినయి కొన్ని దారిలో

ఉన్నయి వచ్చేన్నయి. అబ్బి! ఇంక
 అంతా శుభమే. భూగోళం ఆరోగ్యంగా
 లేచి కూచుంటుంది. కూచోడం కాదు లేచి
 తన చుట్టూ ఆను తిరగడమే కాదు
 సూర్యుని చుట్టూ ఉండు ఉండురుగా
 ఉండురుషారుగా తిరిగేస్తుంది.

భూగోళం సంగతేమోకాని మన
 డారికొచ్చింది సంజీవని మనం
 బతికేస్తామో అని పరుగులు తీశారు
 జనం అసుపత్రికి. [ప్రాణాలు అర
 చేతుల్లో పట్టుకుని.

అంఱాపోంఱం దంఱాపోంఱం
 దయ పోయింది అన్నది ఆసుపత్రి.

ఎన్ని వచ్చేయి? ఎన్ని పోయేయి?
 ఎవరికేచ్చేరు? వచ్చినన్నే
 వచ్చాయా? వచ్చిన వస్తు పోయేయా
 అయిపో యేయా? ఇవ్వవలసిన
 వాళ్ళకే ఇచ్చారా? తీసుకోవలసిన వాళ్ళ
 తీసుకున్నారా?

సంజీవని... ఓ సంజీవని.. నిజం
 చెప్పు! ఏం నడుస్తున్నది. లాక్డోన్లు
 చెక్ పోస్టులు హద్దులు ఆంక్లులు
 అధికారాలు కాఫీలు లారీలు. వలన
 వచ్చిన నిర్మాగ్య లైతేనెం, దిననరి కూలీ
 అయితేనెం బండి వ్యాపారైతేనెం, బడ్డి నడిపే
 వాడైతేనెం ఆకలితో చస్తే చావోచ్చు కానీ జబ్బు లెక్కలో
 చావడానికి వీల్లేదు.

రాజ్యాలు ఏలేటి వారు బడా బాబులు చేతుల్లో తోలు
 బోమ్మలు. తూచా తప్పని వాళ్ళ అధికారులు కీలు బోమ్మలు.
 మట్టిలో పుట్టి మట్టిలో కలిసేవి మట్టిబోమ్మలు. నిజమేదో
 అబద్ధమేదో అంతా గజిబిజి గందరగోళం.

రాజూభాయ్.. ఏం నడుస్తున్నది?
 [ప్రాదే నడుస్తున్నది.
 తెలుసు కానీ ఇంకా ఏం నడుస్తున్నది?
 [ప్రాదే నడుస్తున్నది!!

- చింతపట్ల సుదర్శన్, 9299809212

పదకేళ 306 - సుధామ

1		2			3		4
				5			
			6				
	7		8		9	10	
11				12		13	
	14	15		16	17		
18				19		20	
		21					
22				23			

ఆధారాలు

అడ్డం

- వేసవి కాలం పుష్టాలు! (5)
- ఆంతరం కాదు, బాహోబాహి బయటే! (3)
- ‘ఉ’ అంటే సరే! మరి కాదనడానికి? (2)
- కుదించిన ఆప్రు ఘలాలు (4)

9. కంచిబాసకు ఇది లేదన్నాడు సినీ కవి!

(2)

- కోటలో వేయాల్సింది, తల దాలాప్సింది! (2)
- కరవాలము (2)
- విభజన రహిత విజయ నగరం (3)
- కుసుమము - మూడో అక్షరం

మృగ్యం! (3)

- అటుగా నారదుడి వీణ (3)
- గోడకు కొట్టి ఎండబెట్టిన పేడ (3)
- రోళ్లు బద్దలు కొట్టే ఎండాకాలపు కాలంగా చెప్పేది! (5)

నిలువు

- చల్ల (3)
- గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి అయితే వాసిప్పేపుత్ర ఎవరు? (4)
- పేరుపొందిన రాజవోచి భారీ చిత్రం (4)
- ముస్సింల ప్రార్థనా మాసం (3)
- బియ్యం దంచక మునుపు (2)
- ఆవకాయ కాదు ఇష్టపడే మరొకటి! (3)
- చిలుకను బంధించి ఇంట్లో పెట్టేనుకోవడానికి ఉపయోగం (3)
- కోకిలము (3)
- అబద్ధం (2)
- శివ లింగాన్ని అభిషేకిస్తూ పైన వుండే పాత్ర (4)
- చక్కగా మాట్లాడునది కలవ భాషిణి కాదు (4)
- ఒకప్పుడు తెలుగు నాట కర్ణాటక వారి ఈ పోరాటశ్శు కడు ప్రసిద్ధం (3)
- తలకిందయిన వెంత్రుక (3)
- కూతురు (3)

గమనిక

► సమీక్షకోసం పుస్తకాలు పంపే రచయితలు, ప్రచురణ కర్తలు రెండు ప్రతులు పంపించాలి.

► రచయితలే సమీక్షలు రాయించి పంపకూడదు.

► పుస్తకాల మీద సమీక్షలకు సంబంధించి సంపాదకులదే తుది నిర్దయం. ఈ అంశంపై ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలకు, ఫోన్లలో సంప్రదింపులకు తావు లేదు.

చిరునామా : సోపతి, నవతెలంగాణ, ఆదివారం సంచిక, ప్లాట్ నెం. 21/1, ఎం. పోచ. భవన్, ఆజమాబాద్, ఇండప్రియల్ ఏరియా, బాగ్లింగంపల్లి, ప్రైదరాబాద్-500020

పదకేళ- 305 జవాబు

	1 మే	2 న	క		3 తి	4 లో	త్త	5 మ
6 కు		గ		7 యా		ల		న
8 రం	భ		9 జ	నాం	తి	కం		స్న
గం		10 స		లో			11 దే	
	12 ఊ	ర్వ	శి		13 చి	14 త్రాం	గ	15 ద
16 హా		ము		17 క్ష		డ		మ
18 మ	ణి		19 త్రో	ప	ది		20 భ	యం
ధా		21 వే		ము		22 ఓ		తి
23 మం	డో	ద	రి		24 ఊ	ర్మ	జ	

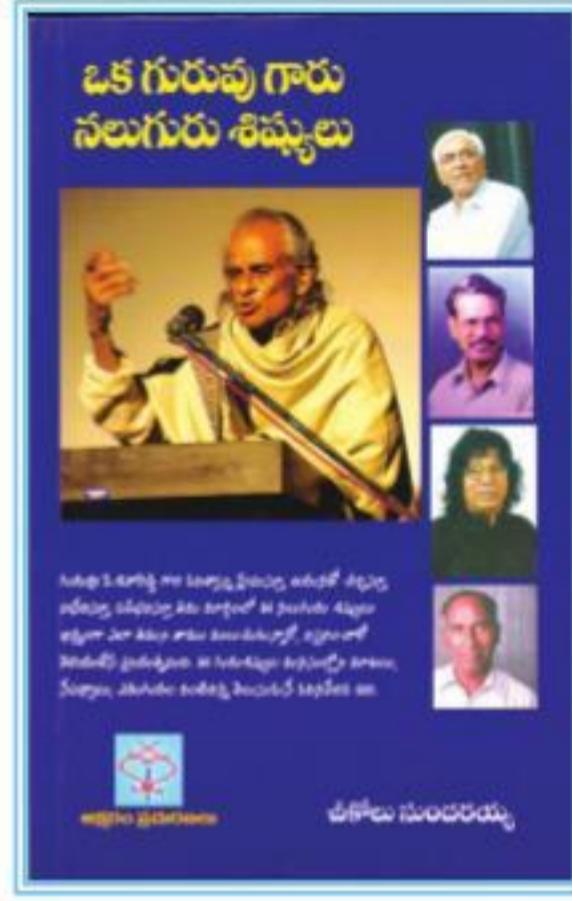
పదకేళి పజిల్ని పూర్తి చేసి కరెక్టు సమాధానాలు రాసి పంపిన వారి పేర్లు ప్రకటిస్తాం.

ఒక గురువు గారు.. నలుగురు శిష్టులు..

సాహిత్య రంగంలో మిత్రుని రూపంలో గురువుగా తటస్థపడిన ఎడతెగని కవితా ప్రవాహం కవి కె.శివారెడ్డి. ఆ నలుగురు శిష్టులు నందిని సిధారెడ్డి, కందుకూరి శ్రీరాములు, ఆశారాజు, నాశేశ్వరం శంకరం. ఈ నలుగురు నాలుగు విభిన్న నేపథ్యాలు గలవారు. వైవిధ్యబరితమైన పరిసర ప్రభావంలోంచి పుట్టుకొచ్చిన వారు. విభిన్న ధోరణులతో అనేకానేక వ్యక్తిగత సమస్యలతో తమను తాము ఏ విధంగా మలుచుకొని శివారెడ్డి కవితా స్వర్ఘతో కవిత్వాన్ని ప్రేమిస్తూ జీవితంలో స్థిరపడుతూ కవిత్వంలో విస్తరించిన క్రమాన్ని విప్పి చెప్పిన గ్రంథం ‘ఒక గురువు గారు నలుగురు శిష్టులు’ శీర్షికతో విలక్షణమైన గ్రంథాన్ని పెన్నా శివరామకృష్ణ ముందు మాటతో వెలువరించారు. చీకోలు సుందరయ్య విభిన్న ధోరణులతో అనేకానేక వ్యక్తిగత సమస్యలతో తమను తాము ఏ విధంగా మలుచుకొని శివారెడ్డి కవితా స్వర్ఘతో కవిత్వాన్ని ప్రేమిస్తూ కవిత్వంలో తాము విస్తరించిన క్రమాన్ని నలుగురు శిష్టులు మనసు విప్పిచెప్పిన గ్రంథమిది.

“సిధారెడ్డి జీవితంలోని అనేక మలుపుల్లో శివారెడ్డి కనిపిస్తారు. ‘సిధారెడ్డి మార్పిస్తూ భావాల్ని బలంగా నమ్మి తన ప్రతి రచనలోనూ ఆ సిద్ధాంతానికి పునరంకితమవుతూ నెత్తురోదుతున్న తెలంగాణ పల్లెల్ని అక్షరీకరించారు” అని అన్నారు రచయిత చీకోలు సుందరయ్య.

కందుకూరి శ్రీరాములు.. శివారెడ్డి గారి సన్నిహితుల్లో వున్న స్వచ్ఛమైన కవుల్లో ఒకరు. ప్రతి వస్తువును కవిత్వంలో అంతర్భాగం చేస్తూ ఒక అవిచ్చిన్నత, ఒక ఏక మాత్రత సాధించాడని శివారెడ్డి చేత మెచ్చుకోలు పొందాడు అని రచయిత చెప్పాడు. ‘ఆశారాజు కవిత్వానికి ప్రధానశక్తి

ఉపహారీలత్వం. కొత్త కొత్త ఊహలు చేయగలడు. ఉపమాలు చెప్పగలరు. ఒక ఆలోచనను అనేక కోణాల్సుంచి ప్రదర్శించడం మనం ఆశారాజు కవిత్వంలో చూస్తాం” అంటారు చీకోలు వారు. ఆశారాజు, శివారెడ్డి గురించి చెప్పు “ఆయన చూపించే ప్రేమలో జీవించే దైర్యం వస్తుంది. ఆయన పలకరింపులో మృధుస్ఫుర్తు ఉంటుంది అని చీకోలు సుందరయ్య చెప్పారని అంటారు.

కళ్ళు చెమ్మగిల్లే కవిత్వం రాయడంలో నాశేశ్వరం శంకరం అని చీకోలు సుందరయ్య ప్రశంసిస్తారు. నాశేశ్వరం శంకరం నిరాశావాద కవి కాదు. నిప్పులు గ్ర్యూ కవి. దుఃఖాన్ని దునుమాడే కవి. వస్తువును తనలో ఇంకించుకున్న తర్వాతనే అక్షరాలుగా మలుస్తాడు. కవితా ఎత్తుగడ ముగింపులోనూ తనదైన ముద్ర వేస్తాడని చీకోలు సుందరయ్య ప్రశంసిస్తాడు.

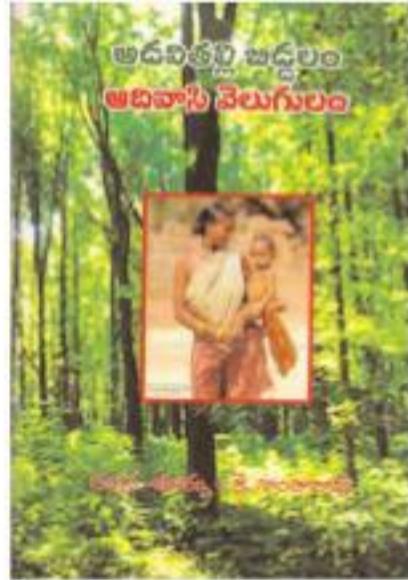
ఈ గ్రంథంలో దాపరికాలు లేని నగ్న సత్యాలు ఎన్నో చెప్పబడ్డాయి. శివారెడ్డి చుట్టూ కవులే, కవిత్వపు వాసనలే! ఆయనోక వర్ణపూర్వ అని రచయిత తెలియజేస్తారు. ఇలా ఈ గ్రంథంలో ఒక గురువు, నలుగురు శిష్టులు చెప్పిన ఆసక్తికరమైన విషయాలు ఎన్నో, కంటతడి పెట్టించే మలుపులు ఉన్నాయి. కవిత్వపు మెళకువలు తెలుసుకునే సంఘటనలు అనేకం.

(ఒక గురువు గారు నలుగురు శిష్టులు, రచయిత : చీకోలు సుందరయ్య, పేజీలు : 268, వెల : రూ. 160/-, ప్రతులకు : అన్ని ప్రముఖ పుస్తక దుకాణాలలో..)

- అనంతోజు మోహన్కృష్ణ, 8897765417

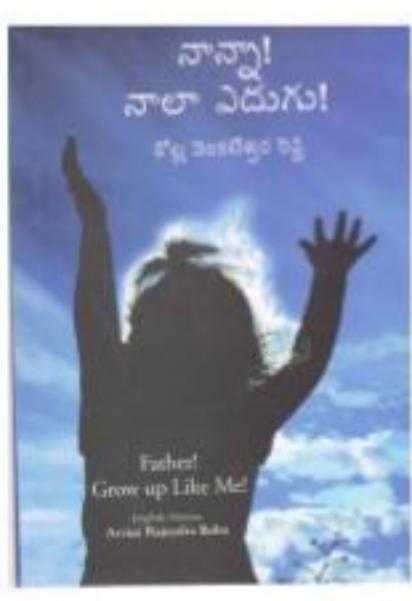
అందుకున్నారి

అదవి తల్లి బిడ్డలం ఆదివాసి వెలుగులం, రచయిత : కె.శాంతారావు, పేజీలు : 110, ప్రతులకు : సెంటర్ ఫర్ పీపుల్ ఫారెస్ట్, 12- 13 - 489 / 39, ట్రైట్

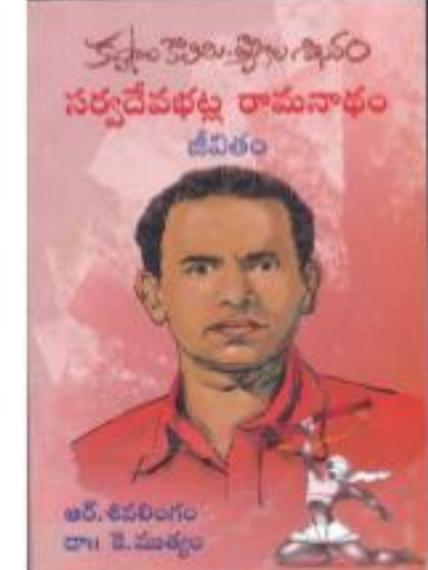

- 14, నాగార్జున నగర్ కాలనీ, తార్కాక, సికింద్రాబాద్ - 076.

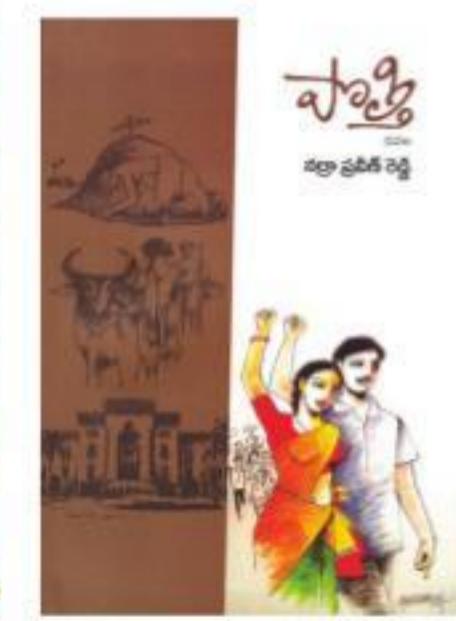
నాన్నా! నాలా ఎదుగు! (దీర్ఘ కవిత), రచయిత : కోట్ల వెంకటేశ్వరరెడ్డి, పేజీలు : 46, వెల : రూ. 50/-, ప్రతులకు : అన్ని ప్రముఖ పుస్తక దుకాణాలలో...

కష్టాల కౌలిమి త్యాగాల శిఖరం సర్వదేవభట్ల రామనాథం జీవితం, రచయితలు : ఆర్శివలింగం, డా॥ కె.ముత్యం, పేజీలు : 312, వెల : రూ. 200/-, ప్రతులకు : వాయస్ ఆఫ్ న్యూ డెమాక్స్, మార్క్యూ భవన్, 658, విద్యానగర్ 7వ లైన్, ప్రైదరాబాద్ - 44.

పొత్తి (నవల), రచయిత : నిర్మా ప్రవీణరెడ్డి, పేజీలు : 158, వెల : రూ. 150/-, ప్రతులకు : నిర్మా ప్రవీణరెడ్డి, జ.నెం. 8-14, నార్మంపల్లి, నల్గొండ - 508254, సెల్ : 9393636405; అన్ని ప్రముఖ పుస్తక దుకాణాలలో...

పదమటి పోద్దులు !

ఎప్పటిలానే

బుతు దర్శపు క్రమశిక్షణ తప్పని
భూమధ్య రేఖ..

నడినెత్తిన సూరీడు మంటలు !

స్వంత ఊరు

పరుగులో పిడచకట్టిన నాలుక
ఆకలి సెకలకు కాలుతున్న పేగులు..
రహదారులపై..
రక్తమోడుతున్న పాదపు గుర్తులు !

ఆర్థిక వెన్నెముక లేని

కూలీ బతుక్కి
జాతీయ గుర్తింపు చివ్వోలు.
వీపుపై మూటా ముల్లెలు !

కుటుంబ..

ప్రేమకు తీపి గుర్తులుగా
పసిపిల్లల అడుగుల్ని మోస్తున్న
కన్నతండ్రి భుజాలు..
కన్నొటి కావటి కుండలు !

గమ్యం తెలిసినా

గమనం ఎట్లనో తెలియని
సంధి కాలపు క్లిష్టసందర్భాలు !

కాళ్ళే రెండు చక్రాలుగ

ఎండనక, వాననక
చెమట గంధపు శరీరాలు
వేసే ప్రతి అడుగులు..
దూరదుఃఖపు మడుగులు !

పాదాలే పనిముట్టుగ

తొవ్వులపైజి
స్వేదనములుగ ప్రవహిస్తూ
నడక పుట్టను
పండిస్తున్న ఎర గోరంటలు !

తూర్పు..

శమకొండల నడుమ పొడిసి
సొంత గూటికి తరలుతున్న
పడమటి పని పొద్దులు !

(వలస కాల్పుకులు సాంతూళ్ళకు చేరే తపనలో పదే ఇబ్బందుల
నేపథ్యంలో..)

- అశోక అవారి, 9000576581

◆ ఆదివారం నవ తెలంగాణ సంఘతి || 26 || 30 మే 2021 ◆

చంద్రీత్వవం

శిశిరకాల తారల పుంజం

పుంజుకుంటోంది.

జనసమ్మర్ధం మీద మిక్కిలిగా

చంద్రకాంతి మెరుస్తోంది.

నదిలో మండూకశశి

మునగకుండా ఈదుతోంది.

చేదుమూలికలు పొడిచేసి

కుందేలుచంద్రిక

నిత్యజీవన కషాయం చేస్తోంది.

ఆ ఓషధి నా మనసుని

మరింత చేదుగా చేస్తుంది.

ఆ వెండి సోయగం

నా జుత్తుని మరింత తెల్లగా చేస్తుంది.

దేశమంతా యుద్ధంతో

నిండిపోయిందని నాకు తెలుసు.

పడమర ఎదారుల్లోని

శిబిరాల సైనికులకు

వెన్నెలంటే విలవే లేదు.

- అనువాదం: పి.శ్రీనివాస్ గౌడ

9949429449

దు పు, చీనా కవి (712 - 770)

మనసున మోగే 'మధురమైన పాట'

ప్రేమించే వయసు

వచ్చాక యువహృదయాల్లో
చెలరేగే తలపుల
ప్రవాహానికి అంతు ఉ
ండదు. కొత్త కొత్త కోరికలు,

ఏవేవో తెలియని అనుభూతులు, వింత వింత పరవశాలు.. ఇలా ఇప్పన్నీ ప్రేయసీ ప్రేయిల హృదయాలను గిలిగింతలతో ముంచెత్తేవే. తనను చేరిన తోడు తన జీవితంలో తెచ్చిన కొంగ్రోత్త మార్పుకు.. ప్రేయసి, అలాగే - తనను చేరిన నీడ తన మనసున కలిగించిన సరికొత్త నంతో షానికి.. ప్రేయుడు - ఒకరికొకరు రుణపడిపోతుంటారు. ఇదే ఆనందం శాశ్వతంగా ఉండాలని కోరుకుంటుంటారు. ఈ అనురాగపు తీయందనాలకు ప్రతీకగా, ఈ రుణానుబంధానికి సంకేతంగా నిలిచిన అద్భుతమైన పాటను 'నిశ్శబ్దం' (2020) సినిమాలో 'శ్రీజీ' రాశాడు.

ప్రేయుడి రాక వల్ల ప్రేయసి జీవితంలో కలిగిన మార్పు ఆమె ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తుకు నాంది పలుకుతుంది. అది మధురాతిమధురంగా ఆమెకు తోస్తుంది. అందుకే నీ రాక వల్ల మనసున ఏదో తెలియని పరవశం చెలరేగిందని, అది మధురంగా ఉందని, మొట్టమొదటిసారిగా ఎదని హాయిగా తాకే మేలుకొలుపు స్వరాన్ని విన్నానని, ఆ స్వరం నీదేనని, అది నీ హృదయం నుంచి ప్రయాణమై నన్ను చేరిన మహిమ అని ప్రేయసి ప్రేయునితో తన అనుభూతిని తెలియజేస్తుంది.

ప్రేయునితో ప్రేయసి చేసే ఈ స్నేహం, సాగించే ఈ ప్రయాణం తనకు తననే కొత్తగా చూపించిందట. అది అరచేతిలోకి ఆకాశాన్ని దించినంత కొత్తగా.. అరచేతిలో ఆకాశాన్ని చూపించడం అసాధ్యమే. కాని అతనితో చేసే వలపు ప్రయాణం ఆకాశాన్ని అరచేతుల్లో దింపుకునేంతటి ఛైర్యాన్ని, విశ్వాసాన్ని, అంతటి ఉల్లాసాన్ని, ఉత్సాహాన్ని కలిగించిందని ఇక్కడ అర్థం. కలలన్నీ రంగు రంగుల విన్యాసాన్ని తెలిపాయి. జీవితం సంతోషాల వెల్లువలో పరుగులెత్తుతుంది. ఇదంతా నీ చెలిమి మాయేనని ప్రేయసి ప్రేయునితో అంటున్న మాటలివి.

నీతో కలిసి చేసే ఈ ప్రయాణం నేనడగని ఒక వరం. నేను కోరకుండానే అది నన్ను చేరింది. స్నేహమంచే ఇంత అందంగా ఉంటుందా? అని అనిపిస్తుంది. నాకు ఒక కొత్త జన్మ ఎదురైందా? నేను కొత్తగా మళ్ళీ పుట్టానా? అన్నంత హాయిగా ఉన్నానని, నాలోని మౌనమంతా ఒక కావ్యమై నేడు కరిగింది వినమని.. అంటూ ప్రేయసి తన భావనను వినిపిస్తుంది.

ఆమె పొందిన పరవశాన్నే ప్రేయుడు కూడా పొందుతున్నాడు. ఆమె తలపులతోనే బ్రితుకుతున్నాడు. అందుకే.. నీ హృదయం సముద్రమైతే, నా ఇల్లు మేఘాల్లో ఉంది. అప్పుడు నా ప్రణయం చినుకై నీ వైపు చేరుతుంది. నీలో కలుస్తుంది. నీ కదలిక ఓ గానమైతే, దానికి నా ఊపిరే గమకమౌతుంది. అది నీ ప్రాణమై స్వందిస్తుంది.

నిజానికి నువ్వు అంచే నేనే. ముమ్మాటికీ అది నిజమే. మనసు ఒకటై, మనమే ప్రేమై కలకాలం జతగా, హాయిగా కలిసి ఉండిపోవాలి. అంటూ ప్రేయుడు తన ఎదలోని ప్రేమమాధుర్యాన్ని ప్రేయసితో పంచుకుంటాడు.

చాలా చక్కనైన పదాలతో, చిక్కనైన భావాలతో సాగిన పాట ఇది. అందమైన ప్రేమబంధానికి భాష్యం చెప్పిన పాట ఇది. ప్రేయసి ప్రేయుల హృదయాల్లోని ప్రేమను ఎంతో సున్నితంగా ఆవిష్కరించింది పాట..

పాట

మధురమిదే మధురమిదే
మనసున ఈ పరవశమే
తాలిసారి ఎదని తడుముతూ
మేలుకొలుపే స్వరమే విన్నా
అది నీ ఎద నుండి పయసమై నన్ను
చేరే మహిమ..

అరచేతిలో గగనం చూపింది ఈ
చెలిమే

వర్షాల విన్యాసం తెలిపె కలలే
నీతోటి సావాసం నేనడగనీ వరమే
జంత అందమా స్నేహం..

నీతో కొత్తలోకం ఊహించనిదే
మరుజన్మై ఎదురైతే నాలో మానమంతా కావ్యమై కరిగింది
వినమని..

కడలేమో నీ హృదయం మేఘాన నా నిలయం
ప్రవహించే నీ వైపు చినుకై ప్రణయం
నీ కదలికే గానం నా ఊపిరే గమకం
స్పందించే నా ప్రాణం..
సువ్వంచే నేను.. అంటే నిజమే
మనసాక్కటై అది మనమై ప్రేమై
కాలమంతా ఉండిపో గుండెల్లో
జతపడి..

- తిరునగరి శరత్ చంద్ర,

6309873682

20వ శతాబ్దపు అద్భుత కట్టడం..

పురాతన కట్టడాలు అనేకం పేరెన్నిక కలిగినవి ఉన్నాయి. వాటికి భీటుగా ఆధునిక నిర్మాణాలు కొన్ని ఉన్నాయి. అలాంటి వాటిలో ఒకటే ఆష్ట్రేలియాలోని సిడ్నీ సగరంలో ఉన్న ఓపెరా హాస్... ప్రపంచ ప్రసిద్ధ శిల్పకళా చిహ్నంగా బీనిని అభివర్ణిస్తారు. వీటి పైకప్ప నిర్మాణాలు పెల్సును పోలి ఉన్నట్లు ఉంచాయి. దీని నిర్మాణంలో మొత్తం పది వేల పైపులు వాడారు. అంతేకాదు ఈ నిర్మాణం చుట్టూ సీరు ఉంటుంది. 1500 సీట్లతో పెద్ద థియేటర్ ఇందులో నిర్మించారు. ఇందులో ఎక్కువగా మూజికల్ ప్రోగ్రామ్సు నిర్వహిస్తుంటారు. పిల్లల కోసం, కుటుంబ పరంగా వీక్షించే కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తుంటారు. ఇవే కాదు ఈ కట్టడంలో చాలా అద్భుతాలు ఉన్నాయి.

